اتباع الرسول

تالیف

ابو عبد الاحد عبد الرحیم مسلم دوست

المكاتب التعاونية للدعوة والإرشاد بالبديعة والصناعية الجديدة
تحت إشراف وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
ص.ب: ٢٤٩٣٢ الرياض ١١٤٥٦ - البديعة: تلفون ٤٣٣٠٨٨٨ (اربعة خطوط)
الصناعية: تلفون ٤٣٠٣٥٧٢ - فاكس ٤٣٠١١٢٢ المملكة العربية السعوبية

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرّسُول

تالیف

ابوعبدالاحد عبدالرحیم مسلم دوست

(c) ketabton.com: The Digital Library

ⓒ المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد بحائل ، ١٤١٨هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

زينو ، محمد بن جميل

إتباع الرسول .- حائل .

١١٢ ص ؛ ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٦ - ٢ - ٩١٨٧ - ٩٩٦٠

(النص بلغة البشتو)

١ - السيرة النبوية أ - العنوان

ديوي ٢٣٩ ١٨ / ١٨٦٧

رقم الايداع ١٨٦٧ / ١٨

ردمك : ٦ - ٢ - ٩١٨٧ - ٩٩٦٠

ځانګړنې

دکتاب نوم : اتباع الرسول

ليکوونکی : ابوعبدالاحد عبدالرحيم مسلم دوست

خپروونکی : ادارة احياء الدعوة الاسلامية

تيراژ : ۵۰۰۰

نيټه : صفر ۱۴۰۹ هـ ق - ورى ۱۳۶۷

دوهم چاپ : ذوالحجه ۱۴۰۹هـ

تيراژ : ۵۰۰۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

گڼه | موضوع

۱- سریزه ۱
۲- اتباع الرسول قرآني حکم دی ٤
۳- د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع د الله اتباع ده ۹
۴- د قیامت په ورځ به خلک د رسولانو د اتباع ارمان کوي ۱۸
۵- د رسول الله صلی الله علیه وسلم خلاف د عذاب او جهنم
ته د ننوتو سبب دی ۲۰
۶- هغه څوک چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع څخه خلک
منع کوي هغه منافق دی. ۲٤
۷- د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو مخالف مؤمن نه شي
کیدای - ۲۵
۸- کوم عمل کې چه د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع نه وي هغه
باطل دی - ۲۷
۹- اتباع الرسول او د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه ۳۲
۱۰- د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه ورو سته د هیچا اتباع
په مسلمانانو لازمه نه ده ٤۰
۱۱- د تقلید رد ٤۳
۱۲- د تقلید لغوي معنیٰ ٤۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

گڼه	موضوع	
۱۳	د تقلید اصطلاحي معنیٰ	٤٥
۱۴	تقلید کله شروع شو	٥٢
۱۵	د تقلید رد د سلف صالحینو څخه او د امامانو او نورو د امت د علماوو د اقوالو په تائید	٦٦
۱۶	د اختلاف په وخت کې د حل لاره	٩٧
۱۷	د الله تعالیٰ او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم د حکم په مقابل کې د رائې منل ګمراهي ده.	١٠٢

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ان الحمد لله نحمده و نستعينه و نستغفره و نعوذ بالله من شرور انفسنا و سيئات أعمالنا من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادى له و أشهد ان لا اله إلا الله وحده لا شريك له و أشهد ان محمدا عبده و رسوله.

«يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا».

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ»

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا».

اما بعد:

فان أصدق الحديث كتاب الله و خير الهدى هدى محمد صلى الله عليه وسلم و شر الامور محدثاتها و كل محدثة بدعة وكل

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدعة ضلالة وكل ضلالة في النار.

الله سبحانه و تعالی چه کله آدم علیه السلام له جنت څخه

راښکته کاوه نو ورته يې وویل:

«قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ» سورة البقرة - ۳۸ -

«موږ وویل کوز شئ د جنت څخه ټول نو که تاسو ته زما له لوري

څه هدایت راغی نو هغه چا چه زما د هدایت تابعداري وکړه نه به

په هغوی ویره وی او نه به غمجن کیږي»

په دی ایت کښې الله آدم علیه السلام او ټولو بنی آدمو ته

داخبر ورکړی دی چه زه به هدایت رالیږم او د دی هدایت تابعدارو

ته یې بشارت او زیری ورکړی دی. د هدایت په هکله د دی ایت

په تفسیر کښې حافظ ابن کثیر په خپل تفسیر کښې داسې لیکی:

«قال ابوالعالية الهدى الأنبياء والرّسل والبينات والبيان، و

قال مقاتل بن حیان: الهدى محمد صلّى الله عليه و سلّم وقال الحسن

الهدى القرآن» تفسیر ابن کثیر ص ۸۳ ج ۱/۱

«ابوالعالیة ویلی دی چې له هدایت څخه مراد انبیأ، رسولان

او د هغوی معجزی، دلائل او بیان دی. او مقاتل بن حیان ویلی

دی چې هدایت عبارت دی د محمد صلی الله علیه وسلم څخه

او حسن بصری ویلی دی چې هدایت قرآن دی».

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو دري وار قوله صحیح دی ځکه چې ټولو امتونو لپاره هدایت انبیاء او د الله فرمانونه دی او اخری امت لپاره اخري پیغمبر خاتم الانبیاء محمد صلی الله علیه وسلم او په هغه باندې د الله له لورې رالیږل شوی کتاب قرآن کریم دی.

نو په هر امت باندې د خپل رسول او نبي اطاعت فرض و او هر امت ته چې کله الله تعالی کوم پیغمبر رالیږلی دی هغوی ته یې د دی حکم کړی دی چې زما د رالیږل شوی رسول اطاعت او تابعداري وکړی لکه چې الله تعالی فرمائي:

«وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ» الایه سورة النساء - ۶۴.

«او مونږ هیڅ یو رسول نه دی لیږلی مګر د دی لپاره چې د هغه تابعداري وشي د الله په حکم».

نو هر امت ته چې کوم پیغمبر لیږل شوی و هغوی د هغه رسول او نبي په تابعدارۍ او اطاعت مأمور و.

او مونږ ته الله اخری پیغمبر حضرت محمد صلی الله علیه وسلم د رسول په حیث رالیږلی دی لکه چې فرمائي:

«وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ الایه»
سورة آل عمران ۱۴۴. «محمد ندی مګر رسول دی له ده نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

محکښې هم رسولان تېر شویدی» او محمد صلی الله علیه وسلم الله تعالیٰ دکوم خاص قوم لپاره نه بلکې ترقیامته پورې ټولو خلقو لپاره رالیږلی دی.

الله تعالیٰ فرمائي:

«وَمَا أَرْسَلْنٰكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيْرًا وَّنَذِيْرًا وَّلٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ» سورهٔ سباء ۲۸.

«مونږ نه یې لیږلی مګر ټولو خلکو لپاره زیرې ورکوونکی او ویره وونکی لکن زیات خلك نه پوهیږي» سوره سبا (۲۸) نو مونږ هم دغه اخري رسول په اطاعت مأمور یو او ددهٔ په منلو کښې د الله رضا، کامیابی او جنت ته داخلیدل او ددهٔ په نهٔ منلو کښې د الله غوسه، ناکامی او جهنم دی.

اتباع الرّسول قرآني حکم دی

د رسول الله صلی الله علیه وسلم داتباع په هکله په قرآنکریم کښې زیات نصوص راغلی دی او الله تعالیٰ مونږ ته داحکم کوی چې مونږ د الله او دهغه د رسول صلی الله علیه وسلم اطاعت وکړو.

«وَأَطِيْعُوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ» سورة الانفال (۱)

«او د الله او د هغه د رسول اطاعت وکړئ که مؤمنان یاست»

(c) ketabton.com: The Digital Library

او الله تعالیٰ فرمائي:

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ » سورة التغابن: — ۱۲ -

« او د الله اطاعت وکړئ او د هغه د رسول اطاعت وکړئ او که تاسو مخ واړاوه نو زمونږ په رسول بنکاره رسول دی »

او الله تعالیٰ فرمائي:

« يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ.

سورة الانفال (۲۰)

« ای مؤمنانو د الله او د هغه د رسول ومنئ او د رسول څخه مه اوړئ حال داچي تاسو اورئ »

او الله تعالیٰ فرمائي:

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ » سورة ال عمران (۱۳۲)

او د الله اطاعت وکړئ او د رسول الله اطاعت وکړئ د دی لپاره چي په تاسو رحم شي او الله تعالیٰ فرمائي:

« وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُوا فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ » سورة المائده (۹۲)

او د الله اطاعت وکړئ او ـــــ د رسول اطاعت وکړئ او وویریږئ » که تاسو وګرځیدئ نو پوه شئ چي زمونږ په رسول بنکاره رسول دی » .

(c) ketabton.com: The Digital Library

او الله تعالیٰ فرمائي:

«وَالْمُؤْمِنُوْنَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُوْنَ بِالْمَعْرُوْفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوْنَ الزَّكٰوةَ وَيُطِيْعُوْنَ اللهَ وَرَسُوْلَهُ اُولٰئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللهُ اِنَّ اللهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ». - سورة التوبة (۷۱) -

«او مؤمنان سړي او مؤمنا ني ښځې ځيني د ځينو دوستان دي امر کوي په نيکۍ او منعه کوي له بدۍ څخه او لمونځ کوي او زکات ورکوي او د الله او د هغه د رسول اطاعت کوي زر ده چې الله په دغه کسانو رحم وکړي. بې شکه الله غالب او د حکمت والا دی».

او الله تعالیٰ فرمائي:

«وَمَنْ يُّطِعِ اللهَ وَالرَّسُوْلَ فَاُولٰئِكَ مَعَ الَّذِيْنَ اَنْعَمَ اللهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيّٖنَ وَالصِّدِّيْقِيْنَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصّٰلِحِيْنَ وَحَسُنَ اُولٰئِكَ رَفِيْقًا». - سورة النساء (٦٩) -

«او چا چې د الله او د رسول اطاعت وکړ نو دوی به هغو کسانو سره وي چې الله په هغوی انعام کړيدی د انبياء ريښتونو، شهداؤ او صالحينو څخه او دوی د ډېر ښه ملګري دي».

او الله تعالیٰ فرمائي:

«وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُوْلُ فَخُذُوْهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوْا» سورة الحشر (۷)

(c) ketabton.com: The Digital Library

• او هغه څه چي تاسي ته رسول ﷺ درکړي وي نو ونيسئ او د څه شي څخه چي يې منعه کړي ياست ور څخه منعه شئ •

رسول الله صلی الله عليه وسلم مونږ ته قرآن او حديث پری ايښي دي او د قرآن او حديثو د خلاف څخه يې مونږ منعه کړي يو.

زمونږ د ټولو اعمالو، افعالو او اقوالو لپاره سنبر نمونه رسول الله صلی الله عليه وسلم دی په هر څه کښې بايد د هغه پيروي وکړو او د خلاف څخه ځان وساتو. الله تعالی فرمائي :

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو اللهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللهَ كَثِيرًا ۞ الأحزاب (۲۱)

• بی شکه تاسو لپاره د الله په رسول کښې سنبر تابعداري ده د هغه چا لپاره چي د الله او د قيامت د ورځي اميد لري او الله ډېر ياد کړي • -

نو زمونږ کاميابي په دې کښې ده چي د رسول الله صلی الله عليه وسلم تابعداري وکړو او د بل هيچا په تابعداری کښې کاميابي نشته.

الله تعالی فرمائي :

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۞ قُلْ أَطِيعُوا اللهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ. سورة ال عمران ۳۱-۳۲ .

ورته ووايه ای محمده! که تاسو الله سره محبت لرئ نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ما تابعداري وکړي الله به تاسو سره محبت وکړي او ستاسو
ګناهونه به وبخښي او الله بخښونکی او مهربان دی ورته ووایه چې د الله
اطاعت وکړئ او د هغه د رسول اطاعت وکړئ که دوی په شا
وګرځېدل نو بې شکه الله کافران نه خوښوي ".
نو معلومه شوه چې څوک وائي : زه د الله تعالی بنده یم او د هغه
سره محبت لرم نو هغه به د الله تعالی د رالېږل شوي رسول محمد
صلی الله علیه وسلم اطاعت "منل" کوي او که چا د الله تعالی د رسول
و نه منل هغه کافر شو نو ځکه الله تعالی ویل چې " الله کافرانو
سره محبت نه کوي " او د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه
وسلم اطاعت او تابعداري کښې د فلاح او اطمنان شرونه دي.
الله تعالی فرمائي :
يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَ لِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ
سورة الانفال (۲۴) -
"ای مؤمنانو د الله او د هغه د رسول دعوت قبول کړئ کله
چې تاسو هغه ته رابلي چې تاسو ژوندي کوي ".

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع د الله

اتباع ده

د رسول الله صلی الله علیه وسلم په اطاعت او تابعدارۍ کښې د الله اطاعت دی نو ځکه مونږ د رسول الله ﷺ په اطاعت مأمور یو.

الله تعالی فرمائي:

«مَنْ يُطِعِ الرَّسُوْلَ فَقَدْ اَطَاعَ اللهَ» سورة النساء ۸۰.

او چا چې د رسول اطاعت وکړ نو بیشکه هغه د الله اطاعت وکړ.

او د رسول اطاعت ځکه د الله اطاعت دی چې هغه یوه خبره هم له ځانه نه کوی بلکې خپله هم د وحی تابعداری کوی او خلکو ته هم د الله وحی رسوی.

الله تعالی فرمائي:

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوٰى اِنْ هُوَ اِلَّا وَحْيٌ يُّوْحٰى» سورة النجم ۳-۴.

او رسول د ځانه خبری نه کوی ندی دا قرآن مګر وحی ده چې ورته کېږي.

او الله تعالی فرمائي:

قُلْ لَّا اَقُوْلُ لَكُمْ عِنْدِيْ خَزَآئِنُ اللهِ وَلَآ اَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَآ اَقُوْلُ لَكُمْ اِنِّيْ مَلَكٌ اِنْ اَتَّبِعُ اِلَّا مَا يُوْحٰى اِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِى الْاَعْمٰى

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَالْبَصِيْرُ اَفَلَا تَتَفَكَّرُوْنَ. سورة الانعام ـ ۵۰ـ

اى محمده! ورته ووايه چې زه تاسو ته دا نه وايم چې ما سره د الله خزانې دي او نه زه په غيبو پوهيږم او زه تاسو ته دا نه وايم چې زه فرښته يم زه تابعداري نه کوم مگر د هغه شي چې ماته يې وحي کيږي. ورته ووايه چې آيا برابر دي ړوند او ليدونکى».

او الله تعالى فرمايي:

وَاِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ قَالُوْا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ اِنَّمَا اَتَّبِعُ مَا يُوْحٰى اِلَيَّ مِنْ رَّبِّيْ هٰذَا بَصَائِرُ مِنْ رَّبِّكُمْ وَ هُدًى وَّرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ. سورة الاعراف ـ ۲۰۳ـ

او کله چې رانه وړى دوى ته يو ايت نو وايې چې ولې يې ته پخپله نه جوړه کوى ورته ووايه چې زه يواځې د هغه تابعدارى کوم چې ماته يې زما د رب له لورې وحي کيږي. دا قرآن ستاسو د رب له لورې دلائل دي او هدايت او رحمت دى هغه قوم لپاره چې ايمان راوړى.

د رسول الله صلى الله عليه وسلم د اتباع په هکله زيات احاديث هم راغلي دي چې د مثال په توگه به زه يو څو لوستونکو ته وړاندې کړم. عن ابى هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم:

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ما امرتکم به فخذوه وما نهیتکم عنه فانتهوا"
رواه ابن ماجة.

د ابوهریرة رضی الله عنه نه روایت دی هغه وائی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی:

څه شی باندی چې ما تاسو ته امر کړی وی هغه واخلئ او د څه شی څخه می چې منعه کړي یاست د هغې څخه منعه شئ".

بل روایت کښې راځي:

عن انس عن النبی صلی الله علیه وسلم قال: "ثلاث من کن فیه وجد حلاوة الإیمان من کان الله ورسوله احب الیه مما سواهما ومن احب عبداً لایحبه الا الله ومن یکره ان یعود فی الکفر بعد اذ انقذه الله کما یکره ان یلقی فی النار"

انس رضی الله عنه نه روایت دی چې نبی کریم صلی الله علیه وسلم فرمایلی دي: " درې خویونه دي چې چاکښې وو نو د ایمان خوند والي به یې ومومي چاته چې الله او د هغه رسول د بل هر چا نه زیات محبوب وي، او څوک چې د چا سره محبت کوي یواځې د الله لپاره وي او چاچې دا بده وګڼله چې کفر ته بېرته وګرځي وروسته له دې چې الله ورڅخه خلاص کړېدی لکه څنګه چې دا بده ګڼي چې اور کښته ولوېږي".

(c) ketabton.com: The Digital Library

او رسول الله فرمائی

•والذی نفسی بیده لا یؤمن احدکم حتی یکون هواه تبعاً لما جئت به •. الاربعین النوویه

قسم دی په هغه ذات چې زما نفس د هغه په لاس کښی دی، ستاسو څخه یو کس تر هغه پورې مؤمن کېدای نشي ترڅو پورې چې د هغه خواهش د هغه دین تابع نشي چې زه يې راغلی یم؟ او دا هله معلومېږي چې یو حدیث د چا د رائې خلاف راشي نو که هغه خپله رایه پرېښوده او حدیث ئې واخیست مؤمن دی او که حدیث ئې پرېښود او د خپل خواهش ئې و منل نو هغه هېڅکله مؤمن کېدای نشي

همدارنګه حدیث کښی راځي،

•عن انس قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم :لا یؤمن احدکم حتی اکون احب الیه من والده وولده والناس اجمعین•

متفق علیه

انس رضی الله عنه نه روایت دی هغه وائي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرملیلی دی : ستاسو یو کس تر هغې مؤمن کېدای نشي ترڅو چې زه ورته د پلار، ځوی او ټولو خلکو څخه زیات محبوب نشم•

نو هغه څوک چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د محبت دعوه کوي او بیا خپله خبره یا د خپل مشر، امام، پلار او یا بل چا خبره د رسول الله صلی الله علیه وسلم د حدیث په مقابل کښې مني هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېڅکله مؤمن کېدای نشي *.

بل حدیث کښی راځي

* عن المقداد بن معد یکرب رضی الله عنه قال: قال رسول الله صلی الله علیه وسلم *: الا هل عسی رجل یبلغه الحدیث عنی وهو متکیء علی اریکته فیقول بیننا و بینکم کتاب الله فما وجدنا فیه حلالاً استحللناه وما وجدنا فیه حراماً حرّمناه، وإن ما حرم رسول الله کما حرّم الله *

رواه الترمذی وابوداود واللفظ للترمذی

د مقداد بن معدیکرب رضی الله عنه څخه روایت دی هغه وائي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي: خبردار! نږدې ده چې یوه سړي ته به زما حدیث ورسېږي او هغه به تخیل ځای تکیه کړې وي او وائي به چې زموږ او ستاسي ترمینځ د الله کتاب دی نو پدې کښی موچې څه حلال و مینده هغه به حلال کښو او پدې کښی چې څه حرام و مینده هغه به حرام کښو، او بې شکه هغه څه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم حرام کړي دي هغه د هغې په شان دي چې الله حرام کړي دي *.

او داځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د ځان نه څه شی حرام یا حلال نه کښي بلکې د وحې تابعداري کوي، او دا حدیث په پرویزیانو باندې د ډېر سخت رد دی چې هغوي وائي: یواځې قرآن

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس دی او احادیثو ته ضرورت نشته ، او ځیني احناف هم د پرویزیانو څخه څرګم ندي ځکه چې دوی هم په د پروخایونو کښې احادیث نه مني او په لیری تاویلونو قرآن او احادیثو سره معارض واقع کوي ، او دا هم وايي چې کتاب الله باندې زیادت په خبر واحد ندی جائز حال دا چې دا خبره بالکل صحیح نده بلکې د پروخایونو کښې احنافو هم په خبر واحد باندې په کتاب الله زیادت جائز کړېدی .

هم دا رنګه بل روایت کښی راځي

عن أبي موسى الاشعري رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: إن مثلي ومثل ما بعثني الله به كمثل رجل أتى قومه فقال: إني رأيت الجيش بعيني وانا النذير العريان فالنجاء النجاء، فأطاعه طائفة من قومه فأدلجوا فانطلقوا على مهلهم فنجوا ، وكذبت طائفة منهم فأصبحوا مكانهم فصبحهم الجيش فأهلكهم واجتاحهم فذلك مثل من اطاعني واتبع ماجئت به ومثل من عصاني وكذب ماجئت به من الحق.

متفق عليه

د ابو موسی اشعری رضی الله عنه نه روایت دی هغه وايي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمايلي دي : زما مثال او د هغه دین او احکامو مثال چې الله زه پرې رالیږلی یم د هغه سړي په شان دی چې خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوم ته راشي او ورته ووائي چي ما په خپلو سترګو د دښمن لښکر ليدلی دی او زه بربنډ ويره ونکی يم نو ځانونه خلاص کړی، ځانونه خلاص کړی. نو يوه ډله د دغه قوم ښخه دده خبره ومنی او د شپې لار شی نو نجات بيا موی او يوه ډله ورته ووائي چي ته دروغ وائي او خپل ځای کښي سهار کړی نو سهار کښې ور باندې لښکر راشي او هلاك او برباد يې کړی. نو دا دهغه چا مثال دی چي زما يې ومنل او د هغه دين تابعداری يې وکړه چي زه پرې راغلی يم او د هغه چا مثال دی چي زما يې ونه منل او زه چي په کوم حق راغلي يم هغه يې دروغ وګڼل»

دا حديث ددی ښکاره دليل دی چي چا د رسول الله صلی الله عليه وسلم اطاعت او اتباع وکړه نو هغه نجات ومونده او چا چي د رسول الله صلی الله عليه وسلم ونه منل هغه هلاك او د عذاب مستحق شو.

عن ابی هريرة رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله عليه وسلم

«من أطاعني فقد اطاع الله ومن عصاني فقد عصى الله».

رواه ابن ماجة.

د ابو هريرة رض نه روايت دی هغه وائي چي رسول الله صلی الله عليه وسلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمايلي دی :

«چاچي زما ومنل نو هغه د الله ومنل او چاچي زما ونه منل هغه د الله ونه منل»

همدارنګه بل حديث کښې راځي :

«عن ابي هريرة رضى الله عنه ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: كل امتي يدخلون الجنة الا من أبى قالوا ومن يأبى قال من أطاعني دخل الجنة ومن عصاني فقد ابى»

رواه البخاری.

د ابوهريره رضی الله عنه نه روايت دی چې رسول الله صلی الله عليه وسلم وويل :

زما ټول امت به جنت ته داخليږی مګر هغه څوك نه داخليږي چې انکار يې وکړ. صحابه ؤ وويل: څوك انکار کوی؟ رسول الله صلی الله عليه وسلم وويل: چاچي زما ومنل جنت ته داخل شو او چاچي زما ونه منل هغه انکار وکړ».

د رسول الله صلی الله عليه وسلم د اتباع په هکله زيات احاديث او اثار راغلي دی او دا ځکه چي د رسول الله صلی الله عليه وسلم په اتباع کښې کاميابی ده او د رسول الله صلی الله عليه وسلم مونږ ته ډير ښکاره او واضح دين پريښي دی لکه چي فرمايي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

«لقد ترکتکم علیٰ مثل البیضاء لیلها و نهارها سواء»

رواه ابن ماجة من حدیث ابی الدرداء.

بې شکه ما تاسو په سپینه لار پرې ایښي یاست چې شپه او ورځ يې برابره ده».

نو د اسلام دین ډیر واضح او روښانه دی او یوه مسئله هم یکښې مبهمه او نامعلومه نه ده یواځې په هغه چا تیاره او ابهام راځي چې هغه د قرآن او سنت نبوي څخه ناخبره وي او ځان پرې نه پوهوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قيامت په ورځ به خلك د رسولانو د اتباع

آرمان كوي

الله تعالیٰ فرمايي:

„وَأَنذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا
رَبَّنَا أَخِّرْنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ نُّجِبْ دَعْوَتَكَ وَنَتَّبِعِ الرُّسُلَ
أَوَلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمْتُم مِّن قَبْلُ مَا لَكُم مِّن زَوَالٍ“

سورة ابراهيم ۴۴.

او ووېره وه خلك د هغه ورځې څخه چې را به شي دوی ته عذاب او ظالمان به وايي چې ای زمونږ ربه مونږ ته دی نيږدې ته وروسته كړه مونږ به ستا دعوت قبول كړو. او د رسولانو تابعداری به وكړو. ايا تاسو مخكښې له دی قسم نه وو كړي چې تاسو ته هيڅ زوال نشته».

نو د قيامت په ورځ به وايي چې ای ربه مونږ د دنيا ته ولېږه چې ستا د رسولانو اتباع وكړو حال دا چې بيا دنيا ته راتلل نشته نو بيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

به ارمان کوی چې کاش موږ د رسول الله صلی الله علیه وسلم تابعداری کړی وای او د نورو خلکو تابعداری مو نه وای کړې.

الله تعالیٰ فرمایي:

«وَيَوْمَ يَعَضُّ الظَّالِمُ عَلَىٰ يَدَيْهِ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا ۝ يَا وَيْلَتَىٰ لَيْتَنِي لَمْ أَتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا ۝ لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي ۗ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا» سورة الفرقان ۲۷-۲۸-۲۹.

په هغه ورځ چې ظالم به په خپلو لاسونو غاښونه ولګوی وبه وائي چې کاش ما د رسول الله ص لار نیولی وای هاى افسوس کاش چې ما فلانی په دوستۍ نه وای نیولای بیشکه زه یې د پند (قرآن وسنت) څخه بې لارې کړم وروسته له هغې چې ماته راغې او دی شیطان انسان لپاره تنها بې مرستی پریښودونکی».

نو د قیامت په ورځ به د الله او د هغه د رسول نه منونکی د دی ارمان کوی چې کاش موږ د رسول الله ص تابعداری کړی وای

کاش چې د فلانی مشر، پیر، حاکم او .... مې نه وای منلي هغه خو زه د الله د سمې لارې او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع څخه بل خوا ته اړولای وم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم خلاف د عذاب او جهنم ته د ننوتو سبب دی.

الله تعالی فرمائي:

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا » سوره النساء - ۱۱۵.

او هغه چا چې خلاف وکړ د رسول او روسته له هغې چې دی ته هدایت ښکاره شو او تابعداري یې وکړه غیر د مؤمنانو د لارې نو وبه یې ګرځوو هغه لور ته چې وګرځیده او جهنم ته به یې داخل کړو او ډیر بد ځای دی د ورګرځیدو».

او الله تعالی فرمایي:

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ » سوره الانفال - ۱۳.

دا په سبب د دې چې هغوی خلاف کړی ؤ د الله او د هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول او هغه چا چې خلاف وکړي د الله او د هغه د رسول نو بې شکه الله سخت عذاب والا دی.

او الله تعالی فرمائي:

«تِلْكَ حُدُودُ اللّٰهِ وَمَنْ يُطِعِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنّٰتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ وَمَنْ يَعْصِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ».

سورة النساء - ۱۳ - ۱۴ -

دا د الله حدود دی او چا چې اطاعت وکړ د الله او د هغه د رسول نو داسې جنتونو ته به یې داخل کړي چې لاندې ترې ویالې بهیږي په دی کښې به همیشه وي او دا لویه کامیابي ده او هغه چا چې د الله او د هغه د رسول نافرماني وکړه او د هغه حدودو څخه یې تجاوز وکړ نو اور ته به یې داخل کړي همیشه به پکښې وي او هغه لپاره سپکوونکي عذاب دی.

الله تعالی فرمائي:

«فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ» سورة النور - ۶۳ -

نو هر و مرو دی وویریږي هغه کسان چې د رسول د طریقې نه خلاف کوی چې دوی ته به فتنه ورسیږي او یا به ور ته دردناک

(c) ketabton.com: The Digital Library

نالك عذاب ورسيږي.

تفسير ابن كثير د دى ايت په تفسير كښي داسې ليكي:

(فليحذر الذين يخالفون عن امره) اى عن امر رسول الله صلى الله عليه وسلم و هو سبيله و منهاجه و طريقته فتوزن الأقوال والأعمال بأقواله وأعماله فماوافق ذلك قبل وما خالفه فهو مردود على قائله وفاعله كائناً من كان كما ثبت في الصحيحين وغيرهما عن رسول الله صلى الله عليه وسلم أنه قال: "من عمل عملاً ليس عليه أمرنا فهو رد" اى فليحذر وليخش من خالف شريعة الرسول باطناً وظاهراً ان تصيبهم فتنة" اى فى قلوبهم من كفر او نفاق او بدعة (اويصيبهم عذاب اليم) اى فى الدنيا بقتل أوحد أوحبس أونحوذلك".

تفسير ابن كثير ص ۳۰۷ ج ۳

د (عن امره) نه مراد د رسول الله صلى الله عليه وسلم امر دى چې هغه د رسول الله صلى الله عليه وسلم لار، طريقه، طرز عمل او شريعت دى نو اعمال او اقوال به د هغه په اقوالو او اعمالو تلل کېږي نو هغه چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم د اعمالو او اقوالو سره برابر وي قبليږي به او کوم چې مخالف وي نو هغه به د هغه ويونکي او کوونکي باندې رد کېږي هر څوک چې وي.

لکه چې په صحيح بخارى او صحيح مسلم او نورو کتابونو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحیح حدیث ثابت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ویلي دي :

«چا چې داسې عمل وکړ چې زموږ په طریقه نه وو نو هغه رد دی».

نو معنی دا شوه چې اړومرو دې وویرېږي هغه کسان چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د شریعت څخه ظاهري او باطني مخالفت کوي چې دوی ته به ددوی په زړونو کښې فتنه ورسېږي د کفر، نفاق او بدعت څخه، او یا به ورته دردناک عذاب ورسېږي، په دنیا کښې په قتل، حد، حبس (بند او جیل) او یا داسې نورو سره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څوک چي د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع

څخه خلک منع کوي هغه منافق دی

الله تعالی فرمائي :

« وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنكَ صُدُودًا » . النساء - ٦١

« او کله چي دوی ته وویل شي چي راشئ هغه کتاب ته چي الله رالیږلی دی او رسول ته نو ته به گوری منافقان چي بندوی خلک له تا نه په بندولو سره » .

نو دا کار د منافقانو دی چي د الله تعالی د کتاب او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع څخه خلک منع کوي او دا سې منافق صفته خلک په او سني وخت کښی ډیر زیات دي چي هغوی د رسول الله صلی الله علیه وسلم د اتباع او د الله تعالی د غوره کړي دین څخه خلک په ډول ډول پلمو منع کوي کله وایي چي دا حدیث زمونږ د مذهب څخه مخالف دی ، کله په ډیرو بعید و تاویلونو سره خلک د رسول الله صلی الله علیه وسلم د طریقو څخه لیری کوي او کله دیوی د ینی درسگاه ، جومات او ټولني څخه خلک بندوي او وایي چي هلته لاړ نشی هغه خلک وهابیان دي او زمونږ مذهب نه مني . . . . . .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو مخالف مؤمن نشي کېدای

الله تعالی فرمايي :

"فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا"

النساء (٦٥)

نه ده داسې لکه څنګه چې داخلك ګمان کوي ، او ستا په رب زما قسم دی هېڅکله دوی مؤمنان کېدای نشي تر دې چې حاکم ونه ګڼي تا په هغه څه کښې چې د دوی تر مېنځ پکښې اختلاف پیدا شوی وي او بیا ستا د فیصلې په هکله په خپلو ځانونو کښې تنګي ونه مومي او تسلیم شي په تسلیمېدو سره ".

الله تعالی په خپل ذات قسم کوي چې داخلك تر هغې مؤمنان کېدای نشي ترڅو چې د اختلاف په وخت کښې په تا فیصله ونکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بیا ستا فیصلې ته داسې غاړه کېښېږدي چې پرې خوشحاله وي او خفه نوي ، نو د اختلاف په صورت کښې مونږ ته پکار دي چې په قرآن او حدیثو فیصله وکړو او د خلکو په رأیو او اجتهادو نو فیصلې ونکړو ځکه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم مونږ ته همدا دوه شیان پرې ایښی دي چې یو قرآن او بل نبوي احادیث دي لکه چې په حدیث کښې راغلي :

عن ابن عباس رضي الله عنهما أن رسول الله صلی الله علیه وسلم خطب في حجة الوداع فقال : « ترکت فیکم ما إن اعتصمتم به فلن تضلوا أبداً کتاب الله وسنة نبیه ». رواه الحاکم

د عبد الله بن عباس رضي الله عنهما نه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم په حجة الوداع کښې خطبه ولوسته نو وئې فرمایل :

« ما په تاسو کښې داسې څه پرې ایښی دي که تاسو پرې منګولې ولګولې نو هیڅکله به ګمراه نشئ چې هغه د الله کتاب دی او د هغه د نبي سنت دی ».

نو معلومه شوه چې هدایت په همدې دواړو کښې دی او په دې دواړو باندې په عمل کولو کښې دی او که دا دواړه څوک پرېږدي نو اړو مرو به ګمراه او بې لیارې شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم عمل کښې چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع

نوي هغه باطل دی

الله تعالیٰ فرمائي :

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُّوا
الرَّسُولَ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ لَن يَضُرُّوا اللَّهَ
شَيْئًا وَسَيُحْبِطُ أَعْمَالَهُمْ . يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ
وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ﴾

محمد : ۳۲ - ۳۳

بې شکه هغه کسان چې کفر يې کړېدی او د الله د لارې نه يې خلك بند کړيدي او د رسول خلاف يې کړيدی وروسته له هغې چې هدايت ورته ښکاره شو نو هيڅکله الله ته هيڅ ضرر نشي رسولی او زر ده چې الله به يې عملونه برباد کړي.
اې مؤمنانو ! د الله اطاعت وکړئ او د رسول اطاعت وکړئ او خپل عملونه مه بربادوئ .

نو عملونه هله باطل او بربادېږي چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوي او هر هغه عمل چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم طريقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلکې په وي هغه بدعت دي او هر بدعت گمراهي ده
لکه چې په حديث کښې راځي :

عن جابر بن عبد الله الأنصاري قال خطبنا رسول الله صلى الله عليه وسلم فحمد الله واثنى عليه ثم قال : إن افضل الهدى هدى محمد صلى الله عليه وسلم وشر الأمور محدثاتها وكل بدعة ضلالة " .

د جابر بن عبد الله الانصاري رضي الله عنه نه روايت دي هغه وائي چې مونږ ته رسول الله صلى الله عليه وسلم خطبه ولوستله نو د الله حمد او ثنائي ووېيله بيائې وفرمايل : بهتره لاره او هدايت د رسول الله صلى الله عليه وسلم هدايت او طريقه ده او په كارونو كښې بدې دي هغه نوي كارونه دي او هر بدعت گمراهي ده .

په يو حديث شريف كښې راځي :

عن عائشة رضي الله عنها قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : من احدث في امرنا هذا ماليس منه فهو رد " .

اخرجه البخاري ومسلم وابوداود .

د عائشې رضي الله عنها څخه روايت دي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل : چاچې زمونږ په دې دين كښې نوى كار پيدا كړ چې د دې څخه نه وي نو هغه رد دى " .

په بل روايت كښې راځي چې چا داسې عمل وكړ چې زمونږ طريقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکښې نوږ هغه رد دی.

نو هرهغه عمل یا هرهغه قول او فعل چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوي هغه رد دی یعنې مقبول ندی او بدعت دی او هر بدعت گمراهي ده او لکه څنګه چې د اوسني زمانې مبتدعین وائي چې بدعت کښې حسنه شته نه دا صحیح نده بلکې هر بدعت گمراهي ده او بدعت کښې سیه نشته لکه چې امام مالک رحمه الله وائي:

من ابتدع فی الإسلام بدعة یراها حسنة فقد زعم أن محمداً صلی الله علیه وسلم خان الرسالة لأن الله یقول «الیوم أکملت لکم دینکم واتممت علیکم نعمتی...» فما لم یکن یومئذ دیناً لایکون الیوم دیناً».

اصول فی البدع والسنن ص۴

چا چې اسلام کښې بدعت وکړ او هغه ئې حسنه بدعت گاڼه نو ده دا گمان وکړ چې محمد صلی الله علیه وسلم په رسالت کښې خیانت کړیدی ځکه چې الله تعالی فرمائي «نن ورځ ما تاسو ته ستاسو دین پوره کړیدی» نو هغه ورځ د رسول الله صلی الله علیه وسلم په وخت کښې چې څه شي دین نوه نو نن هم دین ندی.

عبد الله بن مسعود رضی الله عنه فرمائي:

«اتبعوا ولا تبتدعوا فقد کفیتم» رواه الدارمی

تاسو د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع وکړئ او بدعت مکوئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چي تاسي ته دین پوره او بس شویدی".

همدارنګه یو بل روایت کښې راځي :

"عن مجاهد قال دخلت مع عبد الله بن عمر مسجداً وقد اذن فيه ونحن نريد أن نصلي فيه فثوب المؤذن فخرج عبد الله بن عمر من المسجد وقال : اُخرج بنا من عند هذا المبتدع ولم يصل فيه"

رواه الترمذی

د مجاهد نه روایت دی هغه وائي چي زه د عبد الله بن عمر رضي الله عنهما سره یو جومات ته ننوتم چي په هغه کښې اذان شوی ؤ او مونږ غوښتل چي لمونځ پکښې وکړو نو مؤذن آواز وکړ چي لمانځه ته راشئ نو عبد الله بن عمر د جومات نه ووت او وې ویل : مونږ ددې بدعتي له جوماته ووباسئ - او لمونځ ئې پکښې ونکړ.

لمانځه ته دعوت ورکول په ظاهر کښې ښه کار معلومیږي لکن د رسول الله صلى الله عليه وسلم په وخت کښې دا اذان نه غیر داسې آواز نه ؤ شوی نو ځکه ورته عبد الله بن عمر بدعت وو ایه.

نو که اسلام کښې چیرته بدعت حسنه وای دغه کار به ضرور بدعت حسنه ؤ. او عبد الله بن عمر رضي الله عنهما به ورته ښه کار ویلی ؤ لکن هغه دغه د لمانځه دعوت ته بدعت وو ایه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او داځکه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوه .

همدارنګه اذان کول ښه کار دی لکن د اختر لمانځه لپاره اذان کول نشته او که چا وکړ ګناه ئې وکړه ځکه چې دغه کار رسول الله صلی الله علیه وسلم ندی کړی نو دا بدعت دی .

همدارنګه نور زیات داسې مثالونه شته چې د هغې نه دا معلومیږی چې اسلام کښې بدعت حسنه نشته او هر بدعت ګمراهي ده .

نو هر هغه عمل چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم اتباع پکښې نوي هغه بدعت او باطل دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسول او د رسول الله صلی الله علیه وسلم

صحابه

د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه کرام رضی الله عنهم د رسول الله صلی الله علیه وسلم په اتباع کښې د پر کلك وو او د رسول الله صلی الله علیه وسلم تابعداری ئې په هر څه کښې کوله لکه چې په حدیث کښې راځي:

« عن ابن عمر رضی الله عنهما عن النبی صلی الله علیه وسلم

أنه اتخذ خاتماً من ذهب فلبسه فاتخذ الناس خواتيم الذهب فقام النبی صلی الله علیه وسلم فقال: إنی کنت البس هذا الخاتم وإنی لن البسه ابداً فنبذه. فنبذ الناس خواتیمهم » رواه احمد

د عبدالله بن عمر رضی الله عنهما نه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د سرو زرو یوه گوته جوړه کړه او په لاس ئې کړه نو نورو خلکو هم د سرو زرو گوتې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو رسول الله صلی الله علیه وسلّم پوره ته شواو وې ویل چې: ما داکو ته په کوته کړی وه. خوزه به یې نور هېڅکله په کوته نه کړم نوکوته یې وغوړځوله خلکو هم خپلې کوتې وغورځولې.

همدارنګه بل روایت کښې راځي:

عن مجاهد عن عبد الله بن عمر ان النبی صلی الله علیه وسلم قال:

لا یمنعن رجل اَهله اَن یأتوا المساجد فقال ابن لعبد الله بن عمر فإنا نمنعهن فقال عبد الله: أُحدّثك عن رسول الله صلی الله علیه وسلّم وتقول هذا قال فما کلمه عبدالله حتیٰ ماتَ. رواه أحمد.

د مجاهد نه روایت دی:

هغه د عبدالله بن عمر رضی الله عنهما نه روایت کوی چې نبی کریم صلی الله علیه وسلّم ویلی دي: یو سړی دی خپله ښځه ددی نه نه منع کوي چې جوماتونو ته لاړې شي نو د عبدالله بن عمر رضی الله عنهمایو ځوی وویل: چې مونږ به یې منع کوو عبدالله بن عمر وویل چې زه درته د رسول الله صلی الله علیه وسلّم حدیث بیانوم او ته دا خبره کوی. مجاهد وایئ چې عبدالله ن عمر خپل ځوی سره ترمرګه پورې خبرې ونکړې»

همدارنګه بل روایت کښې راځي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن سالم بن عبدالله انه سمع رجلا من اهل الشام وهو يسئل عبدالله بن عمر عن التمتع بالعمرة الى الحج فقال عبد الله بن عمر هي حلال فقال الشامي ان اباك قد نهى عنها فقال عبد الله بن عمر: أرأيت ان كان ابي نهى عنها وصنعها رسول الله صلى الله عليه وسلّم امر ابي يتّبع ام امر رسول الله صلّى الله عليه وسلّم فقال الرجل بل امر رسول الله صلّى الله عليه وسلّم فقال لقد صنعها رسول الله صلّى الله عليه وسلّم. رواه الترمذی۔

د سالم بن عبدالله نه روایت دی هغه وايي چي ما د يوه شامي سړي نه واوريدل چي د عبدالله بن عمر څخه يي د حج په هرڅوکي د عمري پوښتنه کوله عبدالله بن عمر وويل چي دا کار حلال دی نو هغه شامي وويل چي ستا پلار (عمر) خو خلک ورڅخه منع کول عبدالله بن عمر وويل: ته ما ته دا ووايه چي که زما پلار تري منعه کړي وی او رسول الله صلّى الله عليه وسلّم دا کړي وی. نو زما پلار تابعداری به کېږي او که د رسول الله صلی الله علیه و سلّم ؟۔

هغه سړي وويل بلکي د رسول الله صلی الله علیه وسلّم د حکم تابعداری به کېږي نو هغه وويل چي رسول الله صلّى الله عليه وسلّم دا کار کړی دی.۔

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو عبدالله بن عمر رضی الله عنهما د رسول الله صلی الله علیه وسلّم د حدیث په مقابل کښې د خپل پلار عمر رضی الله عنه خبره و نه منله ـ افسوس د هغه چا په حال چې د رسول الله صلّی الله علیه وسلّم د حدیثو په مقابل کښې د بنځو متلونه، د پلار او نیکه خبرې، د امام او پیشوا خبرې او داسې نور بې دلیله خبرې او اقوال منی او احادیث پرېږدي ـ

همدا رنګه بل روایت کښې راځي :

عن سعید بن جبیر

عن عبدالله بن مغفل انه کان جالساً الی جنبه ابن أخ له فخذف فنهاه وقال : ان رسول الله نهی عنها وقال «إنها لا تصید صیداً ولا تنکی عدواً وانها تکسر السن وتفقأ العین» قال: فعاد ابن اخیه یخذف فقال: أحدثك أن رسول الله صلی الله علیه وسلّم نهی عنها ثم عدت تخذف لا أکلمك ابداً» ـ رواه ابن ماجة ـ

سعید بن جبیر د عبدالله بن مغفل نه روایت کوي چې د هغه خواته د هغه وراره ناست ؤ نو یو وړه کیڼکې (شګه) یې ګوزار کړه نو عبدالله بن مغفل منع کړ او ورته یې وویل چې رسول الله صلی الله علیه وسلّم له دی نه منع کړي او ویلی یې دي: چې دا د وړې کیڼکې ګوزار نه ښکار حیوی او نه د ښمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

منع کوي بلکي دا غابښ ماتوي او سترګه را اوباسي ،، سعید وايي چې د عبدالله وراره بیا دا کوزاروند شروع کړل نو عبدالله ورته وویل چې زه تاته حدیث وایم چې رسول الله صلی الله علیه وسلّم دا کار منع کړی دی او ته بیا کوزاروند کوی؟ زه به تاسره هېڅکله خبرې ونه کړم.

همدارنګه بل روایت کښې راځي:

عن زید بن اسلم.

عن ابن عمر قال دخلت علی النبی صلی الله علیه وسلم وعلی ازار یتقعقع فقال من هذا قلت عبد الله بن عمر قال ان کنت عبد الله فارفع ازارك فرفعت ازاری الی نصف الساقین فلم تزل ازرته حتی مات. رواه احمد.

زید بن اسلم د عبدالله بن عمر رضی الله عنه نه روایت کوی هغه وایي چې زه رسول الله صلی الله علیه وسلّم با ندې ورننوتم او زما لونګ ؤ چې بنکته ځانګیده نو رسول الله صلی الله علیه وسلّم وویل چې دا څوك دی؟. ما ورته وویل چې عبد الله بن عمر. هغه وفرمایل چې که ته د الله بنده یې نو لنګ (پرتوګ) دی اوچت کړه نو ما خپل پرتوګ د پنډیو نیمایي پورې اوچت کړ. زید وایي چې د عبدالله پرتوګ ترمرګه پورې اوچت ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو صحابه کرام زموږ د ملايانو او يا عوامو په څېر نه وو چي کله ورته حديث وويل شي نو هيڅ پروا پرې نه کوي بلکي ما وېر داسي خلک ليدلي چي ځانته د علم نسبت کوي او لويه دعوه لري خو کله چي ورته د غه رنګ حديث ويل شوى لکه عبدالله بن عمر ته چي وويل شو نو هيڅ پروائي نه ده کړې بلکي استهزاء يې کړې ده وقد جربنا بذلك مراراً -

د عبدالله بن عباس نه چا ديوى مسئلى په باره کښي پوښتنه وکړه نو عبدالله ورته په حديث جواب ورکړ هغه سړي وويل چي عمر او ابوبکر داسي ويلى دي نو عبدالله بن عباس په غوسه شو او ويې ويل:

يوشك ان تنزل عليكم حجارة من السماء اقول قال رسول الله صلى الله عليه وسلم و تقولون قال عمر و ابوبكر

تفسير أضواء البيان ص ۵۱٦ ج - ۷ -
مجموع فتاوىٰ شيخ الاسلام ص ۳۱۵ ج - ۳۰ -

نږدې ده چي په تاسو د آسمان نه تيږې را ووربږي زه وايم چي رسول الله صلى الله عليه وسلم داسي ويلى او تاسو وائې چي عمر او ابوبکر داسي ويلي دي" -

نو صحابه وو د حديث په مقابل کښي د عمر او ابوبکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

رضی الله عنهما قول دا سې بد گانه چې ورته یې وویل آسمان نه به دې باندې تبرې نازل شي ـ لکه عبدالله بن عباس چېرته اوس ژوندې وای او زمونږ دا زاړنده مقلدین یې لیدلې وای نو څه به یې ورته ویل چې دوی د هر پیر، فقیر او امام خبره په حدیث مخکښې کوي.

همدارنګه په بل روایت کښې راځي:

عن ابن الحنظلية قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم نعم الرجل خريم الاسدى لولا طول جمته واسبال ازاره فبلغ ذلك خريما فجعل يأخذ شفرة يقطع بها شعره الى اذنيه ورفع ازاره الى انصاف ساقيه.

رواه احمد.

ابن حنظلیه نه روایت دی هغه وائي چې رسول الله صلی الله علیه وسلّم وفرمایل:

خریم اسدی ډېر ښه سړی دی خو که د سر ویښتان یې ډېر اوږده نه وای او پرتوګ یې د ګیټکیو نه ښکته نه وای نو دا خبره خریم ته ورسیده نو هغه قیچي راواخیسته او ویښتانې ئې غوږونو نیما یې پورې غوڅ کړل او پرتوګ یې د پنډیو نیمائې پورې پورته کړه.

بل روایت کښې راځي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن عمران بن حصين قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلّم الحياء خير كله او ان الحياء خير كله فقال بشير بن كعب انا لنجد فى بعض الكتب او قال الحكمة ان منه سكينة ووقار لله عزوجل ومنه ضعفا فاعاد عمران الحديث و اعاد بشير مقالته حتى ذكر ذلك مرتين او ثلاثا فغضب عمران حتى احمرّ عيناه و قال أحدثك عن رسول الله صلى الله عليه وسلم و تعرض فيه لحديث الكتب؟

رواه احمد

عمران بن حصين روايت دى هغه وائي چي رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلى دى چي حيا ټول خير دى او يا بى شكه حيا ټول خير دى نو بشير بن كعب ووېل مونږ په ځينو كتابونو او يا حكمت كښې ليدلي دي چي ځيني د حيا نه سكون او وقار دى الله تعالى لره او ځيني ضعف دى نو عمران بيا حديث و وايه او بشير بيا خپله خبره وكړه تر دى چي دا خبره ئي دوه يا درى ځل وكړه نو عمران داسي په غصه شو چي سترګى ئي سرى شوى او وئي وېل چي زه در ته د رسول الله صلى الله عليه وسلم حديث بيا نوم او ته پكښې د كتابونو خبري كوى؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه ورسته

د هیچا اتباع په مسلمانانو لازمه نده

لکه چي مخکښی مو یادونه وکړه الله تعالی په خپلو بندګانو خپل اطاعت فرض کړیدی او بیائي د خپل رسول محمد صلی الله علیه وسلم اطاعت فرض کړیدی د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه وروسته د هیچا اطاعت په مونږ فرض ندی بلکی که د رسول الله صلی الله علیه وسلم په مقابل کښی چا د بل هرچا خبره ومنله نو هغه ګمراه شو او د امراؤ اطاعت هم د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم د اطاعت لاندی دی او د الله په معصیت کښی د هغوی اطاعت نشته بلکې که د الله په معصیت يې امر کاوه بیائی نه منل فرض دي په حدیث کښی راځي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

عن عبد الله بن ثابت قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم والذی نفس محمد بیده لو اصبح فیکم موسیٰ ثم اتبعتموه وترکتمونی لضللتم ... الحدیث ، رواه احمد

« عبدالله بن ثابت نه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي : قسم دی په هغه ذات چې د محمد نفس د هغه په لاس کښې دی که موسیٰ علیه السلام تاسې ته راغی او بیا مو د هغه تابعداري وکړه او زه مو پرېښودم نو اروم به ګمراه شئ » .

نو د موسی علیه السلام تابعداري سره لدی چې هغه پیغمبر ؤ لکن د رسول الله صلی الله علیه وسلم په مقابل کښې د هغه منل ګمراهي ده نو افسوس د هغه مقلدینو په حال چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحیح حدیث ورته ورسېږي او بیا د مذهب تقلید کوي او هغه حدیث نه مني نو ایا دا به ګمراه نوي بلکې دا تر ټولو لوی ګمراه دی .

همدارنګه حدیث کښی راځی :

عن جابر بن عبد الله رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم لا تسألوا أهل الکتاب عن شیء فإنهم لن یهدوکم وقد ضلوا فانکم إما أن تصدقوا بباطل او تکذبوا بحق فإنه لوکان موسی حیاً بین اظهرکم ماحل له إلا أن یتبعنی . رواه احمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جابر بن عبد الله رضي الله عنه نه روایت دی هغه وائي چي رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي :

"د اهل کتابو نه د هیڅ شي پوښتنه مکوئ ځکه چي هغوی هیڅکله تاسو ته سمه لار نشي ښودلی او هغوی ګمراه شوي دي ځکه چي یا به تاسو د باطل تصدیق وکړئ او یا به د حق تکذیب وکړئ . او که موسی علیه السلام ژوندی وای ستاسو مینځ کښی نو هغه ته بل څه روا نه وو غیر لدی چي زما تابعداري وکړی ."

او بل روایت کښی راځي چي رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دی:

"والذی نفس محمد بیده لو بدا لکم موسی فاتبعتموه وترکتموني لضللتم عن سواء السبیل ولو کان حیاً وادرك نبوتی لاتبعنی ." رواه الدارمی من حدیث جابر

" قسم دی په هغه ذات چي د محمد نفس د هغه په لاس کښی دی که موسی علیه السلام تاسو ته راښکاره شی او د هغه تابعداری موو کړه او زه مو پریښودم نو د سمی لاری نه به بې لاری شئ او که موسی علیه السلام ژوندی وای او زما نبوت یې میندلای وای نو اړ و مرو به یې زما تابعداری کړې وه"

نو موسی علیه السلام چي پیغمبر وو که ژوندی وای هغه ته به د رسول الله صلی الله علیه وسلم د بعثت څخه وروسته د دیل چیا اطاعت روا نه و نو بل چا ته به څرنګ روا شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقلید رد

د اتباع الرسول په هکله د پر زیات خبرو دي ځکه چې
ټول نصوص چې د اتباع په هکله ذکر شو د تقلید رد هم
پکښي وشو لکن د زیات وضاحت او تائید لپاره به زه د
لوستونکو لپاره د تقلید لغوی او اصطلاحی معنی وکړم او
بیا به د نصوصو په رڼا کي او د علماؤ د اقوالو په تائید د تقلید
رد وړاندي کړم ، که څه هم مونږ د الله تعالی په قرآني
نصوصو او نبوی احادیثو سره د بل هر قسم استدلال څخه
مستغني کړي یو ، خو بیا هم او بیا هم د دې لپاره به د علماؤ
اقوال ذکر کړو چې ځینو ناخبرو لوستونکو ته دا ښکاره
شي چې دا مسأله زمونږ د ځانګړې رأی او فکر نتیجه نده بلکي
ټول حق پرست محققین علماء زمونږ د دې کاروان ملګري
دي او د تقلید رد له دې کبله ضروري ګڼم چې د تقلید په
سبب په اسلامي امت کښي لوی تفرق او زیاتې شخړې
او اختلافات را مینځته شویدي تر دې چې خلك د قرآن او

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبوی احادیثو څخه ډیر لیری شویدي داځکه کړا مو چه
هکله دومره غلو او زیاتی شروع شویدی چې د هغوی اقوال
بلکی د هغوی څخه لاندې د نورو زیاتو خلکو اقوال د قرآن
او حدیث په ځای استعمالیږي او داسې استدلال پری
بیول کیږي چې تر به وائي دغه اقوال اسمانی وحی ده عام
خلك د دین سره دومره نا آشنا شویدی چې د یوه متل او قرآن
ترمنځ یا د یوه شعر او حدیث تر منځ یا د فقهاؤ د اقوالو او
نصوصو ترمنځ هیڅ تمیز نشته بلکې که چیرته یو چا ته په دینی
مسئله کښې یو قرآنی ایت یا نبوی حدیث بیان شي نو هغه
به سمدستی ددې په مقابله کښې د یوه عالم قول یا د
عبدالرحمن بابا یو شعر پیش کړی . عوام خو لا څه چې
ډیر علماء مونږ داسې لیدلي دي چې کله ورته یو حدیث وویل
شي نو هغه په ډیر غضب سره د حدیث د نه منلو لپاره
د خلکو اراء او اقوال وړاندې کړي نو مونږ حیران یو
چې دوی پدې نه پوهیږي چې د نص په مقابله کښی نور څه
دلیل نشي کیدای او که سره د پوهې داسې کوي :
فإن کنت لا تدری فتلك مصیبة
وإن کنت تدری فالمصیبة أعظم
که نه پوهیږی او داسې کوی نو دا هم یو مصیبت دی او که
پوهیږی او سره د پوهې داسې کوې نو بیا خو ډیر لوی مصیبت
دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقليد لغوي معنى :

تقليد د تفعيل د باب څخه مصدر دى او د «قلادة» د مادې څخه اخيستل شويدى ، قلادة هغه غاړكۍ او غړوندۍ ته ويل كيږي چې د څناورو او څاروپايانو په غاړه كښې اچول كيږي نو تقليد په لغت كښې غړوندي په غاړه كښې اچولو ته وائي لكه د حديثو په كتابونو كښې «باب تقليد الغنم» يا «تقليد الإبل» راغي يعني د حج په مناسكو كښې هغه د هديې څاروي په غاړه كښې غاړكۍ اچول او غړوندى اچول .

د تقليد اصطلاحي معنى :

تقليد په اصطلاح كښې د يو چاخبره بې دليله منلو ته وائي ، لكه چې امام ابن القيم د تقليد اصطلاحي معنى داسې را نقلوي

« التقليد معناه في الشرع الرجوع إلى قول لا حجة لقائله عليه وذلك ممنوع منه في الشريعة والإتباع ما ثبت عليه حجة » .

اعلام الموقعين ص ١٧٨ ج - ٢

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقلید معنیٰ په اصطلاح کښې دا ده چې یو داسې قول او خبرې ته رجوع کول دي چې د هغو ویونکی ته پرې دلیل نهٔ وی او دا په شریعت کښې منع دی او اتباع دی ته وائي چې دلیل پرې ثابت وی» ملا علی قاری حنفی په خپل کتاب شرح قصیدهٔ امالی ص۳٤ طبع دهلی کښې لیکی.

«والتقلید قبول قول الغیر بلا دلیل فکانه لقبوله جعله قلادة فی عنقه»

«تقلید د بل چا خبرې منل دی بې دلیله، نو دا د دې قبول له کبله داسې شو لکه چې دا خبره یې یوه غاړه کې او غړوندې کړ او په خپله غاړه کښې یې واچاوه»

همدارنګه مسلم الثبوت کښې راځی:

«التقلید العمل بقول الغیر من غیر حجة»

«تقلید د بل چا په خبره بې دلیله عمل کول دی»

مختصر ابن حاجب د تقلید معنیٰ داسې کوی:

«التقلید العمل بقول غیرك من غیر حجة - مختصر ابن حاجب ص۲۳۱

تقلید دی ته وائي چې ته د بل چا په خبره بې دلیله عمل وکړې.

همدارنګه.

تقلید ته علم نه ویل کېږي او مقلد ته عالم نه ویل کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چي امام ابن قیم رحمه الله دعلماؤ څخه دا قول را نقلوي :

« أجمع الناس على أن المقلد ليس معدودا من اهل العلم

وأن العلم معرفة الحق بدليله » . اعلام الموقعین ص ٧ ج - ١

« خلکو پدې اجماع کړیده چې مقلد په علماؤ کښې نه شمېرل

کېږي العلم دحق معرفت دی په خپل دلیل باندی » .

په قرآن کریم کښې داسې آیتونه ډېر زیات دي چې علماء په

هغې باندې د تقلید په رد کښې استدلال کوي ،

الله تعالیٰ فرمائي : اتخذوا احبارهم ورهبانهم اربابا

من دون الله . . . . . . الآية « (التوبه - ٣١ -)

ډوی (مشرکانو) خپل علماء او پیران په ربوبیت نیولی

دالله نه سوا » .

دغه آیت چې کله عدی بن حاتم د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه

واورېده نو ددې په تفسیر کښې يې د رسول الله صلی الله علیه وسلم

څخه پوښتنه وکړه چې مونږ خوئې عبادت نه دی کړی

نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وفرمایل :

« أليس يحرمون ما احل الله فتحرمونه ويحلون ماحرم الله

فتحلونه »

ایا داسې نه وو چې هغوی به هغه څه حرام کړل چې الله

حلال کړي وو نو تاسو به حرام گڼل او هغوې به هغه څه حلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړل چې الله حرام کړي وُ نو تاسو به حلال کړل؟.

عدی بن حاتم ووېل چې هملاسې وه نو رسول الله صلّی الله علیه وسلّم ورته ووېل:

«فتلك عبادتهم». «هملا د هغوی عبادت وُ.»

رواه احمد والترمذی.

نو دی نه معلومه شوه چې یهودو او نصاراؤ د خپلو علماؤ بې دلیله تقلید کړی وُ او همدغه تقلید شرك دی او کوم مقلد چې د چا تقلید کوی هغه یې په ربوبیت ونیوه.

او الله تعالی فرمائې:

وَكَذٰلِكَ مَآ اَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِيْ قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيْرٍ اِلَّا قَالَ مُتْرَفُوْهَآ ۙ اِنَّا وَجَدْنَآ اٰبَآءَنَا عَلٰٓى اُمَّةٍ وَّاِنَّا عَلٰٓى اٰثٰرِهِمْ مُّقْتَدُوْنَ۝» سورة زخرف ۲۳ -

«او همدارنګه مونږ تا نه مخکښې په هیڅ یوه کلی کښې ویره ونکی ندی لیږلي مګر هغو عیاشو خلکو ویل چې مونږ خپل پلاران په یوه دین موندلي دی او مونږ د هغو د قدمونو پسې اقتدا کوو» او د پلارانو تابعداری یې بې دلیله د وحی په مقابل کښې کوله.

او الله تعالی فرمائې:

اِذْ تَبَرَّاَ الَّذِيْنَ اتُّبِعُوْا مِنَ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْا وَرَاَوُا الْعَذَابَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْاَسْبَابُ . وَقَالَ الَّذِيْنَ اتَّبَعُوْا لَوْ اَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّاَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّؤُا مِنَّا كَذٰلِكَ يُرِيْهِمُ اللّٰهُ اَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِيْنَ مِنَ النَّارِ ٥

سورة البقرة ١٦٦– ١٦٧.

کله چې بیزار شي هغه کسان چې تابعداري یې شوې ده د هغو کسانو نه چې د دوی تابعداري یې کړېده او عذاب وګوري او ټولې وسیلې پرې ختمې شي. او هغه کسان به ووايي چې د نورو تابعداري یې کړېده کاش چې مونږ یوځل دنیا ته واپس شوی وای نو ددوی (مشرانو) څخه به داسې بیزار شو لکه چې مونږ نه بیزار شوی دی همدارنګه الله دوی ته خپل عملونه ور ښايي چې په دوی باندې به افسوس وي او دوی به د اور څخه نه وځي».

او الله تعالی فرمايي:

«وَاِذَا قِيْلَ لَهُمْ تَعَالَوْا اِلٰى مَا اَنْزَلَ اللّٰهُ وَاِلَى الرَّسُوْلِ قَالُوْا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا اَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُوْنَ»

سورة المائدة – ١٠٤.

او کله چې دوی ته وویل شي چې راشئ هغه کتاب ته چې الله رالېږلی او رسول ته نو وايي چې مونږ ته هغه څه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس دي چې خپل پلاران موږې موندلي دي. اګر که د دوی
پلاران په هيڅ شي نه پوهېږي او نه په هدايت دي»

او الله تعالی فرمايي:

وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُّونَا السَّبِيلَا»

سورة الاحزاب ۶۷

او وبه وايي چې ای ربه موږ د خپلو سردارانو او
لويانو منلی وو نو موږ څخه يې سمه لاره ورکه کړيوه»

علامه شنقيطي د دی ايت لاندې ليکي:

ومثل هذا فى القرآن كثير من ذم تقليد الآباء والرؤساء
وقد احتج العلماء بهذه الأيات فى ابطال التقليد ولم
يمنعهم كفر اولئك من الاحتجاج بها لأن التشبيه لم يقع من
جهة كفر احدهما وإيمان الآخر وإنما وقع التشبيه بين
التقليدين بغير حجة للمقلد كما لو قلد رجل فكفر وقلد آخر
فأذنب وقلد آخر في مسألة دنياه فأخطأ وجهها كان كل واحد
ملوماً على التقليد بغير حجة.

تفسير اضواء البيان ص ۴۹۱ ج ۱

پدې ډول د پلرونو او مشرانو د تقليد بدي په قرآن
کريم کښې ډېره زياته ده.

د تقليد په باطلولو علماؤ پدې آيتونو دليل نيولی دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه مخکنیو کفر علماء پدی ایتونو دلیل نیولو څخه ندی منعه کړي ځکه چې تشبیه پدی کښی نده چې یو کافر او بل مسلمان دی بلکې تشبیه د هغه مقلدینو په منځ کښی واقع شوېده چې د خپل مشر بې دلیله منل کوي ، او دا داسی ده لکه یو سړی تقلید وکړي نو کافر شي بل تقلید وکړي گناهکار شي او بل د دنیا په کار کښی تقلید وکړي نو هغه د صحیح طریقې څخه خطا شي نو دا هر یو په بې دلیله تقلید باندی ملامت دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقلید کله شروع شو

رسول الله صلی الله علیه وسلم چې کوم پیړۍ بوتې خیر القرون ویلې دي یعنې په اولنیو دریو پیړیو کښې تقلید هیڅ وجود نه لاره بلکې دیني مسائل به د قرآن او احادیثو څخه زده کیدل او په هغې به عمل کیده د کوم عالم څخه به چې چا د کومې مسئلې په هکله پوښتنه وکړه نو هغه به د کتاب الله او سنة الرسول (قرآن او حدیث) په استدلال جواب ورکاوه او د خلکو رأیو پسې تلل نه وو.

محدث دهلوي شاه ولی الله رح وائي:

اعلم ان الناس كانوا قبل المائة الرابعة غير مجتمعين على التقليد الخالص لمذهب واحد بعينه

حجة الله البالغة ص ۱۲۲

"پوه شه چې د څلورمې صدۍ نه مخکښې خلك د یوه خاص مذهب په تقلید بانډې نه وو راټول شوي."

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنګه شاه ولي الله په خپله رساله الانصاف ص٦٩ کښي ليکي:

اعلم أن الناس في المائة الأولى والثانية غير مجتمعين على التقليد لمذهب واحد بعينه.

يوه شه چي په اوله او دوهمه هجري پيړۍ کښي خلک ديوه شخص په تقليد را ټول نه وو.

شيخ خجندي وائي:

فالسلف لا يعرفون ذلك وكانوا لا يقلدون إلا صاحب الشرع صلى الله عليه وسلم وقد صح اجماع الصحابة والتابعين وتابعيهم باحسان من السلف الصالحين على المنع من أن يقصد انسان إلى قول بعينه فمن اخذ بجميع اقوال أبي حنيفة اوجميع أقوال مالك او اقوال الشافعي اوجميع أقوال أحمد اوغيرهم ولم يعتمد على ماجاء في الكتاب والسنة فقد خالف اجماع الامة كلها واتبع غير سبيل المؤمنين.

هدية السلطان ص١٢

سلف صالحين دا تقليد نه پيژني او د صاحب الشرع يعنې رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه غير د بل چا تقليد يې نه کاوه او د سلف صالحينو يعنې صحابه وو تابعينو او تبع تابعينو اجماع صحيح ثابته ده چي هغوی دا کار منع کاوه چي يو انسان يو اځې د يوه شخص قول

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسی روان وی نو چا چې د ابو حنیفه ټول اقوال واخیستل یا یې د مالک ټول اقوال واخیستل یا یې د شافعی ټول اقوال واخیستل، یا یې د احمد ټول اقوال واخیستل او یا یې د بل چا ټول اقوال واخیستل او په هغو احکامو یې اعتماد وند کړ چې په کتاب او سنت (قرآن او حدیثو) کښې راغلي دي - نو د غه شخص د ټول امت د اجماع څخه مخالفت وکړ او د مؤمنانو نه پرته د بلې لارې تابعداری یې وکړه.

علامه خجندی لیکی:

وهذه المذاهب أمور مبتدعة حدثت بعد القرون الثلاثة.

هدیت السلطان ص

او دا مذاهب د بدعت کارونه دی چې د دری صدیو (پیړیو) څخه وروسته پیدا شوی دی.

امام ابن قیم رحمه الله د تقلید او مقلدینو په هکله داسې وائي:

وانما حدثت هذه البدعة في القرن الرابع المذموم على لسان رسول الله صلى الله عليه وسلم، فالمقلدون لمتبوعهم في جميع ما قالوه يبيحون به الفروج والدماء والاموال ويحرمونها ولا يدرون اذلك صواب ام خطأ على خطر عظيم ولهم بين يدى الله موقف شديد يعلم فيه من قال على الله ما لا

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعلم انه لم يكن على شئ .

اعلام الموقعين ص۱۸۹ ج ۲

داد تقليد بدعت څلورمې صدۍ چې رسول الله صلی الله عليه وسلّم ورته بده ويلې ده دی څخه وروسته پيدا شوی نومقلدين دخپلو مشرانو په ټولو اقوالو (چونه ددېنځو عورتونه) او وينی او مالونه رواکوی ، او ناروا کوی او پدې نه پوهيږي چې دا خبره صحيح ده او که خطا ده . او دوی په دې کارونو سره په يو لوی خطر کښې واقع شوی دی . او دوی لپاره د الله په مخ کښې ډېر سخت مقام دی چې په الله هغه څه ويل چې پرې نه پوهيده بيا به په دی پوه شي چې مونږ په هيڅ دليل نه وو » .

علامه شنقيطی په خپل تفسير اضواء البيان کښې ليکی :

فتقليد العالم المعين من بدع القرن الرابع ومن يدعی خلاف ذلك فليعين لنا رجلاً واحداً من القرون الثلاثة الاول التزم مذهب رجل واحد معين ولن يستطيع ذلك أبدا لأنه لم يقع البتة » .

تفسير اضواء البيان ص ۴۸۸-۴۸۹ ج ۷

ديوه معلوم او ټاکلی عالم تقليد کول دڅلورم قرن

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بدعاتو څخه دی او که څوك د دی خلاف دعوه لری نو موږ ته دی د دری اولنیو هجری پیړیو نه یو سړی راپه ګوته کړی چی هغه دیوه ټاکلی سړی د مذهب تقلید په ځان لازم کړی وی، او دا کار هیڅکله نه شي کولی ځکه چی داسې هیڅ شوی نه دی.

همدارنګه نور ډیر زیات علماء لیکی چی تقلید یو بدعت دی چی د خیرالقرون څخه وروسته پیدا شوی دی نو زه د هغه مقلدینو څخه پوښتنه کوم چی هغوی دین په څلورو مذهبونو کښې محصور او محدود کښي او دیوه تابعداری اسلام کښي بلکي د اوسنی زمانی ځینو مقلدینو دا هم لیکلي دی چی «بی مذهبه ډله مسلمان نه کیدای نشي» نو زه ورته وایم چی د دغه مذهبونو د پیدا کیدو نه مخکښې او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د وفات نه وروسته خلك د چا په مذهب وو؟ آیا هغوی مسلمانان وو او که نه صحابه کرام، تابعین او تبع تابعین دچا په مذهب وو آیا هغوی مسلمانان وو او که نه؟ آیا هغه امام چی ته یې تقلید کوی هغه د چا په مذهب وو؟ د هغه پلار د چا په مذهب وو آیا دغه ستا امام او د هغه پلار مسلمانان وو او که نه؟ که د دی ټولو سوالونو ځواب دا وی چی دغه خلك

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول مسلمانان ؤ نو بيا تا دغه فتوی په کوم دليل او کوم جرأت سره په دغه ټولو محکنيو او ورو ستنيو خلکو ولګوله ايا د الله نه نه ويريږي ؟ آيا په قبر کښې به تا څخه دا پوښتنه کېږي چې ته دچا په مذهب وی ايا د قيامت په ورځ به تا څخه دا پوښتنه کېږي چې تا ولی د فلانی امام خبره نه وه منلی ؟ او که تا څخه به دا پوښتنه کېږي چې آيا تا د الله تعالیٰ او د هغه د رسول صلی الله عليه وسلم خبره منلی وه او که نه ؟۔ ضرور به داسې يوه ورځ راځي چې ته او ستا په څېر نور ډېر ړانده مقلدين به د الله په مخ کښې ولاړ وی او الله تعالیٰ به درته وايي چې په کوم دليل دی حلال او حرام جوړ کړی ؤ ؟ په کوم دليل دی ديوه غير معصوم خبره منلې وه ؟. او په کوم دليل دی دغه غير معصوم د ربوبيت او رسالت درجې ته رسولای ؤ ؟ ولی دی زما د رالېږل شوی رسول خبره نه وه منلی ؟ ايا ما تا ته نه ؤ ويلی چې : مَا اٰتَاكُمُ الرَّسُوْلُ فَخُذُوْهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوْا » آيا ما تا سو ته نه ؤ ويلی چې « لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيْ رَسُوْلِ اللهِ اسوة حسنة » .

نو راشه ای مقلده اوس دی وخت دی الله څخه د خپلو تېرو اعمالو مغفرت وغواړه او په اخلاص سره توبه وباسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اویواځې د الله تعالی کتاو او د هغه د رالیږلی شوی اخری رسول محمد صلی الله علیه وسلم د احادیثو پیروی وکړه او د فلان او فلان خبری پریږده د هغه ورځی څخه څخکښی د ځان دخلاصون په فکر کښی شه چی هلته به بیا نه دنیاته راتلل وي او نه به بیا پښیمانی څه فائده لري.

امام ابن قیم الجوزیة په خپل کتاب اعلام الموقعین کښې د څلورمی صدی په هکله داسې وائي:

„ وکان دین الله سبحانه و تعالیٰ أجل فی صدورهم، و اعظم فی نفوسهم، من ان یقدموا علیه رأیاً او معقولاً او تقلیداً او قیاساً ".

اعلام الموقعین ص ۶ ج ۱

د دغو په سینو کښې د الله تعالیٰ د دین دی نه ډیر لوړ مقام ؤ او د هغوی په زړونو کښې د دې نه ډیر لوی ؤچې په دې دین باندې رایه، عقلي امور، تقلید اویا قیاس مخکښې کړی.

نو د دې نه معلومه شوه چې تر څلورمې صدۍ پورې تقلید نه ؤ بلکه امام ابن قیم د څلورمې صدی د علماؤ د اتباعو د اولنی پړاؤ په هکله هم داسې وائي:

„ زاهدین فی التعصب للرجال واقفین مع الحجة والاستدلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

يسيرون مع الحق أين سارت ركائبه» اعلام الموقعين ص ج-۱

«هغوی د سرو لپاره د مذهبی تعصب څخه ځان ساته او د حجت او دلیل سره ولاړ ؤ د حق سپرلۍ برچې هرخوا ته روانې وی هغوی به هماغه لوری ته تلل»

یعنی دا به یې نه ویل چې زما امام او مقتدا دا سې ویلی دی نو زه به همدا منم او د بل چا به نه منم اګر چې د بل چا خبره د حجت او دلیل په اساس حق وی بلکه هرچا به چې ورته حق وویل هغه به یې منل داسې نه ؤ لکه زمونږ د زمانې مقلدین چې حق ورته څرګند شي او خپله پرې هم اعتراف وکړی لکن مذهبی تعصب پرې دومره غالب وی چې هغه حقه خبره نه منی او هغه د مذهب خبره یې ټینګه کړی وی. د مثال په توګه به زه تاسو ته د حنفی مذهب د یوه متعصب مقلد خبره را نقل کړم:

محمود حسن بن ذوالفقار علی الدیوبندی په ترمذی

باندې تقریر لیکلی دی په هغه کښې یوه مسئله دا ده چې:
عبد الله بن عمر وائی رسول الله صلی الله علیه وسلم

فرمایلی دي:

«البیعان با لخیار مالم یتفرقا» رواه البخاری ومسلم وابو داؤد والترمذي واللفظ له.

(c) ketabton.com: The Digital Library

« اخیستونکی او خرڅونکی ترهغه پورې خیار لري چې تر څو جلا شوی نه وی».

پدې کښې اختلاف دی امام احمد، امام شافعی او عام محدثین وائي چې د دی تفرق څخه مراد تفرق بالأبدان دی یعنې بایع او مشتري ترهغه پورې اختیار لري ترڅو چې د هغه ځای څخه تللی نه وی. او ابوحنیفة وائي ددې تفرق څخه مراد تفرق بالکلام دی یعنې کله چې بایع وویل چې ما په تا خرڅ کړی او مشتری وویل چې ما اخیستی نو بیا اختیار نه لري.

د دې حدیث راوی عبدالله بن عمر رضی الله عنهما د عمل څخه د محدثینو د مذهب تائید کېږي ځکه چې هغه به کله څه شی واخیست او یا به یې خرڅ کړ نو هغه ځای څخه به روان شو د دی لپاره چې بیع واجب شی لکه دا عمل یې امام ترمذی په ص‍ ۲۳۶ ج-۱ کښې ذکر کړی دی. همدارنګه نور ډېر زیات احادیث په دی دلالت کوی چې مراد د تفرق څخه تفرق با لأبدان دی. او عجیبه خبره خو دا ده چې د احنافو دا مذهب دی چې راوی کله د روایت څخه خلاف وکړی نو د هغه راوی به عمل اخیستل کېږي. او راوی چې د کوم حدیث روایت کړی دی هغه به پرېښودل کېږی

(c) ketabton.com: The Digital Library

او دا أصل هم غلط دی ځکه چې مونږ د رسول الله صلی الله علیه وسلّم په إتباع مأمور یو نه د بل چا په اتباع.

او د هغه دی فاسد اصل په اساس احنافو د ډیرو زیاتو احادیثو خلاف کړی دی چې د هغې ذکر اوس د بحث څخه مونږ لیری کوی.

لکن د دی سره سره هم پدې ځای کښې احنافو د مذکور حدیث او د عبد الله بن عمر رضی الله عنهما د عمل خلاف کړی دی. نو محمود حسن دیوبندی پدې حدیث باندې د ډېر بحث نه وروسته داسې لیکی:

«فالحاصل إن مسئلة الخيار من مهمات المسائل و خالف أبوحنيفة فيه الجمهور وكثيراً من الناس من المتقدمين والمتأخرين صنفوا رسائل فی ترديد مذهبه فی هذه المسئلة ورجح مولانا شاه ولی الله المحدث دهلوی قدس سره فی رسائل مذهب الشافعی من جهة الأحاديث والنصوص وكذلك قال شيخنا مد ظله يترجح مذهبه وقال: الحق والإنصاف ان الترجيح للشافعی فی هذه المسألة ونحن مقلدون يجب علينا تقليد امامنا إبی حنيفة». تقرير الترمذی ـ لمحمود حسن الديوبندی ص٣٥ ط٣٦ «حاصل دا دی چې د خيار مسئله د ډيرو مهمو مسائلو څخه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ابوحنیفة پدی کښې د جمهورو علماؤ او د مخکنیو او وروستنیو ډېرو خلکو خلاف کړی او پدی مسئله کښې مخکنیو او وروستنیو ډېرو علماؤ د ابوحنیفة د مذهب په خلاف او تردید کښې ډېری رسالی لیکی دی. او محدث دهلوی شاه ولی الله هم پخپلو رسالو کښې د احادیثو او نصوصو له أمله د شافعی مذهب ته ترجیح ورکړې. او همدارنگه زموږ استاذ هم ویلی دی چې د شافعی مذهب صحیح دی او ویلی یې دی چې حق او انصاف دا دی چې پدی مسئله کښې ترجیح د شافعی طرفته ده. لکن موږ مقلدین یو او موږ باندې د خپل امام تقلید واجب دی.»

نو دا څومره د افسوس خبره ده چې یو سړی
احادیث او نصوص، حق او انصاف پرېږدی
او د مذهب پسی ځي که دا رنگه تقلید شرک نه وی نو اخر شرک
به څه وی.

او ددی تقلید د مرض سبب او علت دا دی چې د قرآن او حدیثو څخه د دغه علماؤ خلک لیری کړی دی د فقهاؤ اقوال او دیونان فلسفی یې دین ګڼلی او قرآن او حدیث یې شاته غورځولی نو ځکه ددغسې علماؤ ته یو حق پرست عالم داسې وائي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ا يـا علماء الهند طال بقاءكم
و زال بفضل الله عنكم بـلاءكم
رجوتم بعلم العقل فوز سعادة
وأخشى عليكم ان يخيب رجاكم
فلا فى تصانيف الاثير هدا يـة
ولا فى اشارات ابن سينا شفاءكم
ولا طلعت شمس الهدى من مطالع
فأوراقها ديجوركم لا ضياءكم
ولا كان شرح الصدر للصدر شارحا
بل ازداد منه فى الصدور صداءكم
وبازغة لا ضوء فيها اذا بدت
واظلم منها كالليالى ذكاءكم
وسُلَّمُكم مما يفيد تسفلا
ليس به نحو العلى ارتقاءكم
فما علمكم يوم المعاد بنافع
فيا ويلتى ما ذا يكون جزاءكم
أخذتم علوم الكفر شرعاً كأنما
فلاسفة اليونان هم انبياءكم

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرضتم فزدتم علـة فوق علة
تداووا بعلم الشرع فهو دواءكم
صحاح حديث المصطفیٰ وحسانه
شفاء عجيب فليزل منه داءكم

ترجمه:

ای دهغه علماؤ د دې ونختـه پورې ژوندی اوسـئ او د الله په فضل دی تاسو ته ستاسو بيماری ليری شي د عقل په علم باندې د اخرت د نيك بختئ اميد لرئ، او ويرېږم چې ستاسو دا اميد به برباد شی، نه د اثير په تصانيفو کښې هدايت شته، او نه د ابن سينا په بنديخانو کښې، د هدايت لمر د مطالعو څخه نه دی ختلی، د دی کتابونو پاڼې تر لباره تياری دی او رڼا نده، د صدر شرحې کښې د سينې پراخی نشته، بلکې ستاسو سينو کښې له دی نوره هم دره زيات شو، کله چې دا کتابونه د شمس بازغه بنکاره شي نو هيڅ رڼا پکښې نه وی، او د دی نه هم د شپې غوندی ستاسو ذكاء زيا نه تياره ده، او سُلم كتاب لوړ هم را ښکته کول کوی، او پوره خواته تاسو نشی پورته کولای، نو د قيامت په ورځ دا ستاسو علم تاسو ته هيڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

فائده نه رسوی، نو های أفسوس چې ستاسو بر څه جزاء وی، تاسو د کفر علومو ته شرعه جوړه کړی ده، داسې ښکاری لکه چې یونان فلاسفه ستاسو أنبیاء وی".

تاسو نا جوړه شوی یاست او مرضونو ډېر شوی دی، نو د شرعی په علم دواء وکړی چې دا ستاسو دارو دی د رسول الله صلی الله علیه وسلم صحیح او یا حسن احادیث یوه عجیبه شفا ده نو په همدې دی ستاسو مرض لیری شی.

څه عجیبه دارو یې روحی بیمارانو ته وښودل نو راځئ ای د شرك، تقلید او بدعت بیمارانو په قرآن او حدیثو باندې د خپلو روحی امراضو دارو وکړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تقليد رد د سلف صالحينو، څلورو امامانو اونورو د امت د علماوُ د اقوالو په تأييد

ټولو سلف صالحينو، څلورو مشهورو امامانو او د اسلامي امت نامتو علماوُ د تقليد رد کړی دی چې د هغوی ځينې اقوال به د نمونې په شکل زه لوستونکو ته رانقل کړم.

په يوه روايت کښې راځي:

عن ابن عباس قال ليس منا أحد الا يؤخذ من قوله ويدع غير النبی صلی الله عليه وسلم. رواه احمد

د عبدالله بن عباس رضی الله عنه نه روايت دی هغه وائي چې زموږ نه هيڅ يوکس نشته مګر د هغه ځينې خبره به اخيستل کيږی او ځينې به پری منوول کيږی غير د نبی کريم صلی الله عليه وسلم څخه».

همدارنګه

عبد الله بن مسعود رضی الله عنه وائي:

لا يقلدن أحدکم دينه رجلاً ان آمن آمن وان کفر کفر فإنه لا أسوة في الشر» اعلام الموقعين ص۱۷٦ ج۲ تفسير اضواء البيان ص٤٩٤ ج٧

ستاسو يوکس دی په دين کښې ديوه سړی څخه تقليد

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه کوی چې که هغه ایمان راوړي نو دا هم ایمان راوړی او که هغه کافر شو دا هم کافر کېږي ځکه چې په شرک تابعداری نښته ده.

شیخ الاسلام ابن تیمیة وائي:

وهؤلاء الأئمة الاربعة رضی الله عنهم قد نهوا الناس عن تقلیدهم فی کل مایقولونه

مجموع فتاوی ص ۲۱۱ ج ۲۰ - دغه څلور امامان دي چې خلک یې ددوی په هره خبره کښې د تقلید څخه منع کړي دی».

امام ابن قیم وائي:-

وقد نهی الائمة الاربعة عن تقلیدهم و ذموا من أخذ اقوالهم بغیر حجة» اعلام الموقعین ص ۱۸۱ ج ۲.

څلورو امامانو (ابوحنیفة، مالك، شافعي او احمد) دخپل تقلید څخه خلك منع کړی دی او چاچې د هغوی اقوال بې دلیله واخیستل هغه ته امامانو بد ویلی دی».

علامه شنقیطی وائي:

اعلم أن الائمة الاربعة رحمهم الله متفقون على منع تقلیدهم التقلید الاعمى الذی یتعصب له من یدعون انهم اتباعهم ولو کانوا أتباعهم حقاً لما خالفوهم فی تقلیدهم الذی منعوا منه و نهوا عنه»

تفسیر اضواء البیان ص ۵۳۹ ج ۷.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«پوره شه چې څلور امامان رحمهم الله د هغوی د تقلید په منع متفق دی. داسې روند تقلید چې ځینی هغه متعصبین خلك يې كوی او دا دعوه لری چې مونږ د دی امامانو تابعدار يو، نو كه دوی د هغه امامانو په حقه تابعدار وای دوی به د هغوی داسې خلاف نه وُكړی چې هغوی تقليد منع كړی دی او دوی يې تقليدكوی.»

امام ابو حنيفه وائي:

لاينبغي لمن لم يعرف دليلي ان يفتي بكلامي»

حجة الله البالغة ص ۲۳۱.

«چا ته دا مناسب ندي چې زما دليل يې نه وی پيژندلی او زما په خبره فتویٰ وركړی».

نو او سنی حنفيان د امام ابو حنيفه د دی قول نه مخالف دی ځكه چې د هغه دلائل ورته په ډيرو ځايو كښې معلوم نه وی او د هغه په مذهب فتویٰ وركوی.

امام ابو حنيفه وائي:

اذا قلت قولاً وكتاب الله يخالفه فاتركوا قولي لكتاب الله.

كله چې ما څه خبره وكړه او د الله د كتاب نه مخالفه وه نو زما خبره د الله كتاب لپاره پريږدی».

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ورته وویل که د رسول الله صلی الله علیه وسلّم قول يې مخالف وي؟

هغه وویل:

«اترکوا قولی لخبر الرسول صلّی الله علیه وسلّم.

«زما خبره د رسول الله صلّی الله علیه وسلم د حدیث لپاره هم پرېږدئ»

چا ورته وویل: که د صحابه وو قول يې مخالف وي.

هغه وویل:

١٩ ص

«اترکوا قولی لقول الصحابة». فتح المجید ۵۶۵ هدیة السلطان

زما قول د صحابه وو قول لپاره هم پرېږدئ»

او د هغه حنفیانو په حال زیات افسوس دی چې صحیح حدیث ورته ورسېږي خو بیا هم د امام ابوحنیفه خبره نه پرېږدي هغه ورته وائي چې ماپرېږدئ او دوی وائي چې مونږ به تا نه پرېږدو.

امام ابوحنیفه وائي:

«إیاکم والقول فی دین الله تعالیٰ بالرأی وعلیکم باتباع السنة فمن خرج عنها ضل»

المیزان الکبریٰ للشعرانی ص ۸ ج ۱

«تاسو ځان وساتئ د الله تعالیٰ په دین کښې د رأيې نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

او تا سو هر و مرود سنتو اتباع وكړئ او خوك چې د سنتو څخه ووت گمراه شو.

امام مالك رح وائي :

«ما منا الا راد و مردود عليه إلا صاحب هذا القبر صلى الله عليه وسلم». فتح المجيد ص۱۹۰

« زمونږ نه هيڅ يو كس نشته مگر هغه باندي خپله خبره بېرته واپس كېږي او نه منل كېږي غير د ددې قبر والا نه يعنى د نبى كريم صلى الله عليه وسلم قبر ته ئې اشاره وكړه ».

امام مالك وائي :

« انما انا بشر أخطئ وأصيب فانظروا فى رأيي فكل ما وافق الكتاب والسنة فخذو به وكل ما لم يوافق الكتاب والسنة فاتركوه» تفسير اضواء البيان ص۳۹ ۷-۲۰ .

«بى شكه زه بشر يم كله خطا كېږم او كله حق ته رسېږم نو زما رايه وگورئ زما هره رأيه چې د قرآن او حديثو سره موافقه وه نو وائي خلئ او كومه چې د قرآن او حديثو سره موافقه نه وه نو پرې ئې ږدئ».

امام شافعي رح وائي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

مثل الذی یطلب العلم بلا حجة کمثل حاطب لیل یحمل حزمة حطب وفیه افعیٰ تلدغه وهو لا یدری».

اعلام الموقعین ص۱۸۱ ج-۳

«د هغه چا مثال چې د بې دلیله علم طلب کوی د هغه چا په شان دی چې د شپې خاشاك را تولوی یوه کیډه را واخلی او په هغې کښې ماروی هغه یې وچیچی او دا پرې نه پوهیږي».

همدا رنګه وائي:

اذا صح الحدیث فهو مذهبی» تفسیر اضواء البیان ص۵٤ ج-۷

کله چې حدیث صحیح ثابت شو نو همدا زما مذهب دی».

همدا رنګه امام شافعی وائي:

«أجمع المسلمون علی ان من استبانت له سنة رسول الله صلی الله علیه وسلم لم یکن له ان یدعها لقول احد من الناس».

اعلام الموقعین لابن القیم ص۷ ج-۱

مسلمانانو پدی اجماع کړیده چې چاته د رسول الله صلی الله علیه وسلم سنت ښکاره شو نو هغه ته دا روا نده چې دغه سنت په خلکو کښی د یو چا د قول له امله پریږدي».

امام شافعی رح وائي:

«إذا صح الحدیث بما یخالف قولی فاضربوا بقولی الحائط»

(c) ketabton.com: The Digital Library

وإذا رأيت الحجة موضوعة على الطريق فهي قولي".

مجموع فتاوى ص۲۱۱ ج ۲۰

"کله چې صحيح حديث راغی او زما دقول مخالف وي نو زما خبره په ديوال وولئ اوکله چې تادليل وليد چې پر لاره کښې اېښې وي نو همدغه زما قول دی".

امام احمد وائي:

"لا تقلدني ولا تقلد مالكاً ولا الثوري ولا الأوزاعي وخذ من حيث أخذوا".

وقال: "من قلة فقه الرجل ان يقلد دينه الرجال".

اعلام الموقعين ص۱۸۲ ج۲. مجموع فتاوی ص۲۱۲ ج۲۰

زما تقليد هم مه کوئ او د مالك سفيان ثوري او اوزاعي تقليد هم مه کوئ او د هغه ځای څخه دين واخله چې هغوی اخيستی (قرآن او حديثو څخه) او وائي چې د يوه سړي د ناپوهي او فقاهت د کموالي څخه دا هم ده چې خپل دين د سړيو تقليد وي".

امام احمد وائي:

عجبت لقوم عرفوا الإسناد وصحته ويذهبون إلى رأى سفيان والله تعالى يقول: "فليحذر الذين يخالفون عن

(c) ketabton.com: The Digital Library

أمره أن تصيبهم فتنة او يصيبهم عذاب أليم، أتدرى ما الفتنة؟ الفتنة الشرك. لعله إذا رد بعض قوله أن يقع فى قلبه من الزيغ فيهلك" فتح المجيد ص۴۶۰

"زه هغه قوم ته تعجب کوم چې سند او د سند صحت پېژندلى دى او بیا د سفیان رأيې پسې ځي او الله تعالی فرمائي: هر و مرو دې و وېرېږي هغه کسان چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم د طریقې او حکم څخه مخالفت کوي چې دوى ته به فتنه ورسېږي او یا به ورته دردناك عذاب ورسېږي" ایا ته پوهېږې چې فتنه څه شى دى؟ فتنه شرک دى.

کېداى شي چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم ځینى خبرې رد کړي (قبولې او عملي يې نکړي) نو دده په زړه کښې به کوږ والى پیدا شي او هلاک به شى."

نو دا هغه غلو او اماماندي چې د دوى مقلدين يې په هر څه کښې تقلید کوي که صریح نص د قرآن کریم او صحیح حدیث هم راشي او د دوى د امام خبره د دغه نص څخه مخالفه وي نو دوى نص پرېږدي او د امام خبره اخلي او یا د امام نه د دېرولاندې خلکو خبره اخلي. لکه چې صاوي ويلي دي چې زمونږ د امام خبره د قرآن کریم یا حدیث او یا د اجماع څخه هم مخالفه وى نو مونږ به دا درې واړه پرېږدو او د امام خبره به اخلو. نو همدغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقليد شرك دى او د هم دى تقليد ځنې مونږ ه ځلور واړه اماما نو منع کړي يو . همدا رنګه د اسلامي امت نورو علماؤ هم تقليد منع کړي دى .

ابو عبد الله بن خواز منداد البصري وائي :

والتقليد في دين الله غير صحيح وكل من اوجب الدليل عليك اتباع قوله فأنت متبعه والإتباع في الدين مسوغ والتقليد ممنوع .   اعلام الموقعين ص۱۷۸ ج ۲

د الله په دين کښې تقليد صحيح نه دى او هر هغه څوک چي په تا باندې دليل د (قرآن او حديث) ځنې د هغه د قول اتباع لازمه کړي نو ته د هغه متبع يې او اتباع په دين کښې روا ده او تقليد منع دى .

عبد الله بن معتمر وائي :

«لا فرق بين بهيمة تنقاد و انسان يقلد» .

تفسير اضواء البيان ص٤٩٤ ج ۷   اعلام الموقعين ص۱۳۰ ج ۲

« د هغه حيوان او چارپاى په منځ کښې چي پرې پکښنې وي او څوک يې راښکاږي او د هغه انسان چي تقليد کوي هيڅ فرق نشته» .

ابن عبد البر د مزنى قول داسى را نقلوي :

«يقال لمن حكم بالتقليد هل لك من حجة فيما حكمت به؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

فإن قال نعم أبطل التقليد لأن الحجة أوجبت ذلك عنده لا التقليد . فإن قال حكمت به بغير حجة قيل له فلم أرقت الدماء وأبحت الفروج وأتلفت الأموال وقد حرم الله ذلك إلا بحجة . قال الله عز وجل (إن عندكم من سلطان بهذا) اى من حجة بهذا .

تفسير اضواء البيان ص۴۹۷ ج ۲

چاچې په تقليد يوحكم وكړ بايد ورته وويل شي چې ايا تاچې په څه شي حكم وكړ څه دليل درسره و؟ كه يې وويل چې: هو ! نو تقليد يې باطل كړ ځكه چې دليل داحكم واجب كړ نه تقليد . اوكه وي ويل چې ما بې دليله حكم وكړ نو بايد ورته وويل شي چې ولې دې (پدې بې دليله حكم) وينې توى كړې او فرجونه (ښځې) دې روا كړې اومالونه دې لوټ كړل حال داچې داكار الله تعالىٰ بې دليله حرام كړى دى . الله فرمايلى دي : ايا تاسو سره پدې څه دليل شته؟ .

علامه محمد بن اسماعيل الأمير اليمانى وائي :

علام جعلتم ايها الناس ديننا | لأربعة لاشك فى فضلهم عندى
هم علماء الدين شرقاً ومغرباً | ونور عيون الفضل والحق والزهد
ولكنهم كالناس ليس كلامهم | دليلاً ولا تقليدهم فى غد يجدى

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولا زعموا حاشاهم أن قولهم . دلیل فیستهدی به کل مستهدی
ای خلکو تاسو پر کوم دلیل دا زمونږ دین هغو خلور و
امامانو پوری تړلی دی چې زما په نزد د هغوی په فضیلت
کښی هیڅ شک نشته هغوی په مشرق او مغرب کښی د دین
علماء دی او د فضیلت، حق او زهد د سترګو رڼاده، لکن
دوی هم د نورو خلکو غوندی دي چې د هغوی خبره دلیل
ندی او نه يې تقلید سباو رځی لپاره حتمګڼه لری او دی امامانو
دا هم نه دي ویلی چې زمونږ قول داسی دلیل دی چې هر څوک
پری هدایت مومي.

ملا علی القاری حنفي وائې:

"لا یجب علی أحد من هذه الأمة أن یکون حنفیاً او مالکیاً
او شافعیاً او حنبلیاً". بحوالة هدایة السلطان ص۱٦

پدی امت کښی هیچا باندی دا لازم ندي چې یا دی حنفي
وي او یا دی مالکی وي او یا دی حنبلي وي.

د حنفي مذهب مشهور عالم ابن همام د حنفي فقهی په
اصولو «التحریر» کښی لیکی:

"ان التزام مذهب معین غیر لازم علی الصحیح لان
التزامه غیر ملزم اذ لا واجب إلا ما أوجبه الله ورسوله
ولم یوجب الله ولا رسوله علی احد من الناس أن یتمذهب

(c) ketabton.com: The Digital Library

على مذهب رجل من الأئمة فيقلده في دينه في كل ما يأتي ويذرون غيره ".

حوالة هدية السلطان ص ۱۵

"صحيح خبره داده چې دیوه تاکلی مذهب لازم گڼل په ځان باندې ضروري ندي ځکه چې دالازم گڼل لازم شوي ندي ځکه چې واجب نشته مگر هغه چې الله تعالیٰ واجب کړي وي او د الله تعالیٰ رسول واجب کړي وي، اودا نه الله تعالی واجب کړي او نه د هغه رسول چې یوځوک دی دامت دیوه سړي په مذهب وي او په دین کښې دې په هرڅه کښې د هغه تقلید کوي او د نورو سره چې څه وي هغه دې پرېږدي"

علامه خجندی لیکی:

"وماكفر غالب من كفر من الأولين والآخرين إلا بالتقليد للأحبار والرهبان والمشايخ والآباء".

هدية السلطان ص ۸

"د مخکښنو او وروستنیو څخه زیات خلک چې کافر شوی دي هغوی د علماؤ، پیرانو، مشایخو او پلرونو په تقلید کافر شوي دي"

خجندی بل ځای کښې لیکی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ولكن الأسف ألف أسف من المقلدين المتأخرين والمؤلفين الذين سودوا الدفاتر وقد ظنهم الناس أنهم علماء مجتهدون معصومون فهم قد الزموا الناس تقليد واحد من الأئمة الأربعة ومذاهبهم المعروفة فبعد الإلتزام حظروا الأخذ والعمل بقول غيره كانهم جعلوه نبيا مرسلاً مطاعاً" هدية السلطان ص۹

"د ورو ستنيو هغو مقلد ينواو مؤلفينو په هكله زړخله افسوس دى چې كتابونه يې ډك كړيدى او خلك پرى گمان كوي چې هغوى علماء او معصوم مجتهدين دي خكه چې دوى دخلوړو امامانو تقليد او معلوم مذهبونه په خلكو لازم كړيدي او بيايې دنورو خلكو قول اخيستل او په هغې عمل كولو څخه خلك ويرولي دي نو دا داسې شو لكه چې دغه امام نه يې رالېږل شوى نبي جوړ كړى وي چې د هغه اطاعت كېږي".

همدارنګه علامه خجندي په خپله رساله "هدية السلطان" كښې ليكي:

"وأما المذاهب فهي اراء أهل العلم وافهامهم في بعض المسائل واجتهاداتهم وهذه الأراء والإجتهادات والفهوم لم يوجب الله تعالى ولا رسوله على احد اتباعها، فإن فيها

(c) ketabton.com: The Digital Library

الصواب والخطأ. ولا صواب خالصاً إلا ما ثبت عن رسول الله صلى الله عليه وسلم وكثيراً ما ذهب الأئمة إلى مسألة فبان لهم الحق في غيرها فرجعوا عنها».

هدية السلطان ص۵

دا مذاهب د علماؤ رأيي او پرڅینو مسائلو کښې د هغوی فهم او اجتهادونه دي او دی رأیو او اجتهادونو او پوهې تابعداري په هیچا باندې نه الله تعالی او نه د هغه رسول واجبه کړېده ځکه چې پدی کښې حق ته رسېدل هم شته او خطا کېدل هم شته او حق ته رسېدل یو اځې په هغو احادیثو کښې دي چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه ثابت شوي وي او د هرڅلي امامان یوی مسألی خواته تللی دي او بیا ورته حق په بل څه کښې سنکاره شویدی نو د هغی مسألی څخه يې رجوع کړیده».

بیا علامه خجندی لیکي:

«فدين الإسلام دين واحد لا مذاهب فيه ولا طرق يجب اتباعها إلا طريق محمد صلى الله عليه وسلم وهديه».

هدية السلطان ص۲

«نو د اسلام دين يو دى نه پکښې دا سى مذهبونه شته او نه پکښې دا سى طريقي چې د هغی تابعداري واجبه وي پرته

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم د طریقې او لاری څخه .

شیخ الاسلام ابن تیمیه وائي :

"ولیس لأحد أن ینصب للأمة شخصاً یدعو إلی طریقته ویوالی ویعادی علیها غیر النبی صلی الله علیه وسلم ولا ینصب لهم کلاماً یوالی علیه ویعادی غیر کلام الله ورسوله وما اجتمعت علیه الامة بل هذا فعل اهل البدع الذین ینصبون لهم شخصاً او کلاماً یفرقون به بین الأمة".

مجموع فتاوی ص ۱۶۴ ج-۲۰

"هیچا ته دا روا نده چي امت ته یو شخص ودروي او خلک د هغه طریقې ته رابلي او د هغه په طریقه باندې د خلکو سره دوستي او دښمني کوي پرته د رسول کریم صلی الله علیه وسلم څخه او نه ورته دا روا دي چي یوه خبره ورته وټاکي او په هغې باندې دوستي او دښمني کوي پرته د الله او د هغه د رسول د خبرو څخه . او امت په دی اجماع کړیده چي دا کار د بدعتیانو دی چي یو شخص یا یو کلام خلکو ته ودروی او د امت په منځ کښې پری جدائي راوړي ".

او شیخ الاسلام ابن تیمه وائي :

"ولا یجب علی أحد من المسلمین التزام شخص معین غیر الرسول صلی الله علیه وسلم فی کل ما یوجبه او یخبر به بل کل

(c) ketabton.com: The Digital Library

احد من الناس يؤخذ من قوله و يترك إلا قول الرسول صلى الله عليه وسلم ". مجموع فتاوى ص۲۰۹ ج-۲۰

• په هيڅ يوه مسلمان باندې ديوه ټاکلي شخص د مذهب تابعداري لازمه نده پرته د رسول الله صلى الله عليه وسلم د تابعدارۍ څخه په هر څه کښې چې واجبوي ئې او يا موننه ته خبر راکوي بلکې د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه پرته د هر چا خيني خبرې اخيستل کيږي او ځيني پر پښو ول کيږي ".

علامه ابن قيم په خپل کتاب اغاثة اللهفان ص۱۲۵ ج-۱ کښې ليکي:

• و من كيد الشيطان امرهم بلزوم زى واحد ولبسة و هيئة و مشية معينة و شيخ معين و طريقة مخترعة ومذهب معين و يفرض عليهم لزوم ذلك بحيث يلزمونه كلزوم الفرائض فلا يخرجون عنه و يقدحون فيمن خرج عنه و يذمونه كأكثر مقلدة المذاهب المعينة واصحاب الطرق المتنوعة من الصوفية الخرافية كالنقشبندية والقادرية والسهروردية والشاذلية والتيجانية وغيرهم فالحذر الحذر مما هم عليه من التعصب والتقليد ".

• دا هم د شيطان د چلونو او دوکو څخه يو چل دی چې خلکو ته ئې امر کړی چې يو رنګ طريقه او لباس او يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

معین هیئت او تګ او تاکلي شخص او دځانګړې شوی طریقه او تاکلي مذهب لازم وګڼي او ددی اتباع پری داسې لازمه وګڼي لکه چې د اسلام د فرائضو اتباع لازمه ده ، نو ددی طریقو او مذهبونو څخه نه. وځې او شوک چې ورڅخه ووتل هغه باندې تهمت لګوي او بدې ګڼي. لکه د بېر د معینو مذهبونو مقلدین او د مختلفو طریقو والا دخرافي صوفیانو څخه لکه نقشبندیان ،قادریان ، سهروردیان شاذلیان ، تیجانیان او داسې نور. نوکوم تعصب او تقلید چې دوی کوي لدېنه د بېره په کلکه و بېره پکار ده ".

علامه خجندی وایي :

• فیا ایها المسلمون إذا قلدنا مذهب رجل وبلغنا حدیث الرسول المعصوم صلى الله عليه وسلم الذی فرض الله تعالیٰ علینا طاعته وترکنا حدیثه صلى الله عليه وسلم واتبعنا ذلك الرجل ومذهبه فمن أظلم منا وما عذرنا یوم یقوم الناس لرب العلمین . فمن یتعصب لواحد معین غیر الرسول صلى الله عليه وسلم ویرىٰ أن قوله هو الصواب الذی یجب اتباعه دون الأئمة الآخرین فهو ضال جاهل بل قد یکون کافراً یستتاب فإن تاب فبها وإلا قتل ". هدیة السلطان ص۱۳

• نو ای مسلمانانو ! کله چې مونږ دیوه سړي د مذهب

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقليد وكړ او د معصوم رسول الله صلى الله عليه وسلم حديث موږ ته ور سيد ، هغه رسول چې الله تعالی په موږ باندې د هغه منل فرض كړي دي ، او موږ پدې تقليد د هغه صلى الله عليه وسلم حديث پرېښود او د غه سړي او د ده د مذهب تابعداري مو وكړه نو موږ نه به څوک زيات ظالم وي او په هغه ورځ به زموږ ه عذر څه وي چې خلک به د عالميانو رب په مخ كښې ولاړ وي نو چا چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه پرته ديوه تاكلي شخص لپاره تعصب وكړ او داني نظر ؤچې دا د ده قول هغه حق ته رسېدلي دي چې په موږ يې تابعداري لازمه ده نو د امامانو څخه پرته نو دا گمراه او جاهل دی بلكې كله كله دا سړی داسی كافر دی چې د توبې كولو طلب به ورڅخه وشي كه توبه ئې وويسته سبه ده كه نه نو وبه وژل شي » .

همدارنګه يو شاعر وائي :

ما الفرق بين مقلد في دينه راض بقائده الجهول الحائر

وبهيمة عمياء قاد زمامها أعمى على عوج الطريق الجائر

رياض الجنة في الرد على أعداء السنة للشيخ مقبل بن هادی الوادعی

د هغه مقلد چې په خپل دين كښی تقليد كوي او په خپل ناپوهه او حيران مشر راضي وي او د هغه روند چار پای

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د نګرچي د هغه واکي د رانده په لاس کښي وي او په کږو وږو لاروي روان کړي وي څه فرق دی .

امام ابن حزم وائي :

واهرب عن التقليد فهو ضلالة　　ان المقلد في سبيل الهالك

د تقليد نه وتښته ځکه چي دا ګمراهي ده او مقلد د هلاکت په لاره کښي دی .

مولاناي روم د تقليد په باره کښي وائي :

گرچه عقلت سوی بالا می پرد　　مرغ تقليدت به پستی می چرد

منکر آن باشد که تقليدی بود　　دين احمد راز تحقيق بود

مثنوی

که ستا عقل　　هر څو مره پورته الوزي خود تقليد مرغه دی لا په ښکته ځريږي ، منکر هغه وي چي تقليد کوي د محمد صلی الله عليه وسلم دين د تحقيق راز دی .

علامه شنقيطي وائي :

« و أما مقلدوه فقد ترك النظر في كتاب الله وسنة رسوله واعرضوا عن تعلمها اعراضاً كليا مع يسره و سهولته و نزلوا أقوال الرجال الذين يخطئون ويصيبون منزلة الوحي المنزل من الله » .

تفسير اضواء البيان ص ۳۵۸ ج - ۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

"د ائمه ؤ مقلدينو د الله تعالى په كتاب او د هغه د رسول په سنتو كښې نظر پر ېښې دى او ددى دوا ړو د زده كړى څخه يې بالكل اعراض كړى دى سره ددې چې د ا قرآن او حديث ډېر اسان دي او د غه مقلدينو د هغه خلكو چې خطا كيږى او حق ته رسيږي د هغوى اقوال يې د الله تعالى له لوړې د وحې درجې ته رسولي دي".

او علامه شنقيطي وائي:

"فالذين يقولون من الجهلة المقلدين هذا حلال و هذا حرام و هذا حكم الله ظناً منهم ان اقوال الإمام الذى قلدوه تقوم مقام الكتاب والسنة و تغنى عنهما و ان ترك الكتاب والسنة والإكتفاء بأقوال من قلدوه اسلم لدينه اعمتهم ظلمات الجهل المتراكمة عن الحقائق حتى صاروا يقولون هذا".
تفسير أضواء البيان ص ۵۴۷ ج ۷

"نو هغه جاهل مقلدين چې وائي دا حلال دي او دا حرام دي او دا د الله حكم دى پدې ګمان چې د دغه امام اقوال چې دوى يې تقليد كړى دى د قرآن او حديثو په ځاى كښې ودريږي او قرآن او حديثو ته ضرورت نشته او د قرآن او حديثو پرېښوول او د هغه خلكو اقوال چې دوى يې تقليد كړى هغه كافي دى او ددى دين د سالم پاتې كېدو لپاره ښه پوره دى

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی دجهل کبله تیارو دحقائقو څخه راڼده کړي دي تردې چې دوی داسې خبرې کوي».

داوسني عصرنامتو عالم سید سابق وایي :

«وبالتقلید والتعصب للمذاهب فقدت الأمة الهدایة بالکتاب والسنة وحدث القول بانسداد باب الإجتهاد وصارت الشریعة هي اقوال الفقهاء وأقوال الفقهاء هي الشریعة». فقه السنة ص ۱۳ ج ۱

«په تقلید او د مذاهبو لپاره په تعصب باندې امت د کتاب الله او سنة الرسول هدایت ورک کړ، او دا خبره راپیدا شوه چې د اجتهاد دروازه بنده ده او شریعت د فقهاؤ اقوال وګرځېدل او د فقهاؤ اقوال شریعت وګرځېده».

هدارنګه نورو ډېرو علماؤ په تقلید باندې رد ونه لیکلي دي چې د ټولو رانقلول به د لته داوږدوالي سبب وګرځي.

د ډېرنا پوهه او جاهلان دا وایي چې محدثین لکه امام بخاري مسلم، ترمذی او داسې نور مقلدین وو حال دا چې دا خبره بالکل غلطه ده ځکه چې محدثین مقلدین نه وو بلکې هغوی په خپلو کتابونو کښې داسې احادیث رانقل کړي دي چې هغه د خلورو واړو مذهبونو مخالف دي، او هیڅ یوه محقق داندي لیکلي چې هغوی مقلدین وو بلکې علماء وایي چې هغوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقلدين نه وو لکه چې شيخ الإسلام ابن تيميه وائي :

° اما البخاری وابوداود فإمامان فی الفقه من اهل الإجتهاد وأما مسلم والترمذی والنسائی وابن ماجة وابن خزيمة وابو يعلی والبزاز ونحوهم فهم علی مذهب أهل الحديث ليسوا مقلدين لأحد بعينه من العلماء .

مجموع فتاوی ص ۲۰/۴۰

° بخاری او ابوداود په فقه کښې امامان وو او مجتهدين وو اومسلم ، ترمذی ، نسائی ، ابن ماجه ، ابن خزيمة ، ابو يعلی بزاز او داسې نور د اهل حديثو په مذهب وو ، او په علماؤ کښې ديوه تاکلی شخص مقلدين نه وو ° .

نو د اهل حديثو مذهب د عامو محدثينو مذهب دی او دا يو داسې مذهب دی چې د قرآن او حديثو په دليل ثابت ولاړ دی او اهل حديث چا ته دا نه وائي چې زمونږ د علماؤ خبره ومنئ بلکې ورته وائي چې د قرآن او د هر صحيح غير مجروح حديث چې د نسخې او تخصيص دليل پکښې نوي تابعداري وکړئ ، نو څوک چې اهل حديثو سره بغض کوي هغوي د حديثو سره بغض کوي ، او امام ابن قيم داسې خلکو ته وائي :

يا مبغضا اهل الحديث وشاتماً ابشر بعقد ولاية الشيطان

اوماعلمت بأنهم انصار دين الله والإيمان والقرآن

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوماعلمت بأن انصار الرسو　ل هم بلاشك ولا نكران

هل يبغض الأنصار عبد مؤمن　أو مدرك لروائح الإيمان

القصيدة النونية

" ای اهل حدیثو سره کینه او بغض کوونکیه او هغو یسته کنځلی کوونکیه ته پدی پوه شه چې تا د شیطان سره دوستی شروع کړیده" ایا ته نه پوهیږې چې اهل حدیث د الله د دین ایمان او قرآن انصار دي ایا ته پدې نه پوهیږې چې دوی بې شکه او بې انکاره د رسول الله صلی الله علیه وسلم انصار دي ، ایا داسی یو بنده د انصارو سره بغض کوي چې هغه مؤمن وي او یا ئې د ایمان بوی میسدلی وی."

نو اهل حدیث هغه خلک دي چې په قرآن او حدیثو عمل کوي او حدیث د رسول الله صلی الله علیه وسلم حدیثو او قرآن دواړو ته ویل کیږي الله تعالی په قرآن هم د حدیثو اطلاق کړیدی لکه چې فرمائي : « فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ »

" نو په کوم حدیث به وروسته د قرآن نه دوي ایمان راوړي".

ابو محمد هبة الله بن الحسن الشیرازي وائي :

علیك بأصحاب الحدیث فإنهم　علی منهج للدین مازال معجماً

وما النور إلا فی الحدیث وأهله　اذا ما دجا اللیل البهیم و أظلما

تا ته دا پکار ده چې د اهل حدیثو سره ملګری شی ځکه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی همېشه لپاره ددین ترجمانی کوي ، او کله چې تېه تیاره شپه راوخېژي نو بیا ریانشسته دی مګر په حدیثو کښې ده او په اهل حدیثو کښی ده ″ .

۱ داسلام یو شاعر وائي :

تمسك بحبل الله واتبع الهدیٰ ولا تك بدعیاً لعلك تفلح

ولذ بكتاب الله والسنن التی اتت عن رسول الله تنجو وتربح

ودع عنك اراء الرجال وقولهم فقول رسول الله ازکی وأرجح

ولا تك فی قوم تلهو بدینهم فتطعن فی اهل الحدیث وتقدح

إذا مااعتقدت الدهر یاصاح هذه فأنت علی خیر تبیت و تصبح

* دالله په رسۍ منګولی ولګوه او د هدایت تابعداری وکړه او بدعتی کېږه مه دی لپاره چې کامیاب شی او دالله په کتاب اوهغو سنتو لذت حاصل کړه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه راغلی دی نو خلاصی به وموهی او خوشحال به شی ، او دخلکو رائي اوخبري پریږده ځکه چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم خبره ډېره پاکه اوراجح ده . او دهغه قوم څخه مه کېږه چې دخپل دین څخه غافل دي او داسې مه کېږه چې اهل حدیثو ته بد وائي او تهمت پرې لګوي ، که ستا ټول زمانه دغسې پاک عقیده وه نو ستا سهار او بېګا به په خیر کښی وي .

ابو محمد هبة الله بن الحسن الشیرازی وائي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

واعلى البرايا من إلى السنن اعتزى

واعمى البرايا من إلى البدع انتمى

ومن ترك الآثار ضلل سعيه

وهل يترك الآثار من كان مسلماً

په خلکو کښي اوچت او غوره خلک هغه دي چي د پيغمبر سنتو ته ئي ځان منسوب کړي وي، او په خلکو کښي راندہ هغه دي چي بدعاتو ته منسوب وي (مبتدعين وي) -

يو بل شاعر وائي :

لا ترغبن عن الحديث وأهله فالرأى ليل والحديث نهار

« د حديثو او اهل حديثو نه مخ مه اړوه ځکه چي رايه شپه او حديث ورځ ده »

يعني حديث داسي پاکه او روښانه لار ده لکه چي ورځ رڼا ده . او د حديثو مقابله کښي د بل چا خبره او رايه داسي تياره او توره ده لکه شپه چي توره ده .

الله تعالى مونږ يدي مامور کړي يو چي د وحي تابعداري وکړو او هغه خلک چي د وحي تابعداري کوي هغوي به په دنيا کښي د ضلالت او بي لاري کيدو څخه بچ وي او په آخرت کښي بد شقاوت او بدبختي څخه نجات ومومي او هيڅ ويره او غم به پري نه وي. الله تعالى فرمائي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

"فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ" - البقره ۳۸

"که تاسو ته زما له لوري هدايت راغي نو چا چي زما د هدايت تابعداري وکړه په هغوي به نه ويره وي اونه به غمجن وي".

او بل ځای کښې الله تعالیٰ فرمائي:

"فإما يأتينكم مني هدى فمن اتبع هداي فلا يضل ولا يشقى".

"که تاسو ته زما له لوري هدايت راغی نو چا چي زما د هدايت تابعداري وکړه نو نه به گمراه شي اونه به بدبخته شي".

پدې دواړو آيتونو کښې الله تعالیٰ د هدايت تابعدار و ته زيري ورکړي چي د ضلالت، شقاوت، ويرې او غم څخه به خلاص شي، او هدايت د وحی تابعدارۍ ته ويل کېږي او وحی عبارت د قرآن او حديث څخه دي څکه چي الله تعالیٰ رسول الله صلی الله علیه وسلم ته فرمائي:

"قُلْ إِنَّمَا أُنْذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ". (الأنبياء - ٤٥)

"ورته ووايه چي زه تاسو يوازي په وحی ډاروم".

تفسير اضواء البيان د محکښيو دوه آيتونو په تفسير کښې داسې ليکي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

"ولاشك ان انتفاء الضلال والشقاوه والخوف والحزن عن متبعي الوحي المصرح به في القرآن لايتحقق فيمن يقلد عالماً ليس بمعصوم ، لايدري أصواب ماقلده فيه ام خطأ في حال كونه معرضاً عن التدبر في كتاب الله وسنة رسوله صلى الله عليه وسلم ولاسيما إن كان يظن أن اراء العالم الذي قلده كافية مغنية عن كتاب الله وسنة رسوله صلى الله عليه وسلم"

تفسيراضواء البيان ص ۴۸۲ ج ۷ - ص ۴۸۳ ج ۷

"پدي كښي شك نشته چې د وحی د تابعدارانو څخه چې كومه گمراهي ، شقاوت ، ويره او غم په قرآنكريم كښي نفی شوی دا د هغه چاليا ره نشي كيداى چې د يوه داسی عالم تقليد كوي چې هغه معصوم ندی او دا مقلد نپوهيږی چې په كومه مساله كښي د ده د چا تقليد كړيدی دا مشرئي په هغې كښي حق ته رسيدلی دی او كه خطا شويدی په داسی حال كښي چې د ده دالله تعالى د كتاب او د هغه د رسول د سنتو څخه اعراض كړيدی ، خصوصاً هغه وخت چې دا مقلد گمان كوي چې د ده د چا تقليد كړيدی د ده ته د هغه رأيي بس دي او د الله تعالى كتاب او د هغه د رسول سنت ته څه ضرورت نه پاتي كيږي"

نو مونږ همدا وايو چې اى خلكو راځئ د وحی تابعداري

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړو ځکه چې دوحی نه غیر بل هیڅ شی کښې هدایت نشته او وحی کښی فقط دوه شیان دی چې یو قرآن دی او بل نبوی احادیث دي ځکه چې د نبی کریم صلی الله علیه وسلم د وفات څخه وروسته وحی بنده شو یده او دهغه نه وروسته په امت کښې هیچا ته وحی نده شوی او نه به وروسته وشي ، هرکله چې وحی نه راځی نو په امت کښې داسی معصوم څوک نشته چې دهغه ټولې خبرې دی صحیح اوحق ته رسیدلی وي بلکې دامت هرڅوک به کله خطا کیږي او په خطا به مأجوروی او کله به حق ته رسیږي لکن مونږ باندې دچا اقوالو پسی تلل لازم ندي بلکې ناروادي . نو په همدې ګناه مونږ باندې علماء سوء او باطل پرست خلک دول دول نومونه ږدي اوغواړی چې خلك د حق د قبول څخه منع کړي .

نو ځکه امام ابن قیم وائي :

اسماء سمیتم بها اهل الحدیث وناصري القرآن والإیمان

سمیتموهم انتم وشیوخکم بهتا بها من غیر ما سلطان

وجعلتموها سبة لتنفروا عنهم کفعل الساحر الشیطان

ما ذنبهم والله إلا أنهم اخذوا بوحی الله والفرقان

وابوا بأن یتحیزوا لمقالة غیر الحدیث ومقتضی القرآن

وابوا یدینوا بالذی دنتم به من هذه الأراء والهذیان

(c) ketabton.com: The Digital Library

القصيدة النونية

هسې نومونږ دي چې تاسو په اهل حديثو او د قرآن او ايمان په امدادیانو ايښې دي تاسو او ستاسې مشرانو پرې بې دليله په تهمت دا نومونه ايښي دي ، او بیا مودا نومونه کنځل ګرځولی دي او دا ددی لپاره چې خلک پرې متنفر کرئ ستاسو دا کار دجوګی ساحر او شيطان په څېر دی ، والله چې داهل حدیثو بله ګناه نشته مګر داچې هغوی د الله وحی او قرآن اخيستی دی او ددی نه انکار کوي چې د قرآن د مقتضی او دحديثو نه غير د بل چا خبرې ومنی ، او هغوی د دغه دين چې تاسو يې کوئ چې هغه دخلکو رأی او باطلې خبرې دي د هغه انکار کوي "۔

نومونږ يواځې او يواځې خلکو ته داوايو چې د الله تعالیٰ کتاب و منئ او د الله تعالیٰ د رسول محمد صلی الله علیه وسلم احاديث ومنئ او دا خبره د اسلام د ښمنانو باندې ډېره بده لګېږي نو بيا ورسره څه دليل نوي نوکله وائي چې دا وهابيان دي او کله وائي چې دا مذهب نه مني او کله څه او کله څه وائي او په دې نومونو غواړي چې خلک له حق څخه بند کړي او د صحيحې عقيدې او صحيح دين څخه يې متنفر کړي ، مونږ وايو چې مونږ مؤمنان او مسلمانان يو يواځې قرآن او حديث

(c) ketabton.com: The Digital Library

متو او د قرآن او حدیثو خلاف خبره چې د هر چا وي مونږ یې منلو ته بتیار نه یو نو که د غه رنګ خلکو ته تاسي وهابیان وائې نو وهاب د الله نوم دی او مونږ د الله بندګان یو نو مونږ به یا وهابیان یو لکه چې یو شاعر وائي :

إن كان تابع احمد متوهباً فأنا المقر بأ سنى وهّابي
انفى الشريك عن الإله فليس لى رب سوى المتفرد الوهاب
لا قبة ترجى ولا وثن و لا قبر له سبب من الأسباب
كلا ولا حجر ولا شجر ولا عين ولا نصب من الانصاب
ايضا ولست معلقا التميمة اوحلقة اودعة او ناب
لرجاء نفع اولدفع بليـة الله ينفعني و يدفع ما بي
والابتداع وكل امر محدث في الدين ينكره اولوا الالباب
أرجو بأني لا أقاربه ولا أرضاه دينا وهو غير صواب

ترجمه : که د محمد صلی الله علیه وسلم تابعدار وهابی وي نو زه یدې اقرار کوم چې زه وهابي یم زه د الله تعالی سره شریك نفي کوم نو د یواځې وهاب رب نه سوا زما بل رب نشته نه د کومې کومبزې نه امید کیږدای شي او نه د کومې درګاه نه او نه کوم قبر د اسبابو څخه ورته سبب جوړیدای شي . همدارنګه نه د کومې تیګی نه او نه د کومې وني نه او نه د کومې چینې نه او یا بلې درګاه نه د فایدې امید کیږدای شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا رنګه نه زه تعویذ ترم او نه کوم بند ترم او نه څه غابښ غاړه کښې اچوم دی لپاره چې کوندی څه فائده به راته ورسوي او یا به راڅخه څه مصیبت لیرې کړي، بلکې یو ائې الله ماته نفع رسوي او ماڅخه تکلیف لیري کوي، هر نوی کار نه او په دین کښې له بدعت نه د عقل خاوندان انکار کوي زه امید لرم چې داسې بدعانو ته به نه زه نږدې شم او نه به ور ته د بن ووایم ځکه چې دا کار و نه حق ندي بلکې باطل دي

ابو بکر بن عیاش وایي:

"اهل الحدیث فی کل زمان کأهل الاسلام مع اهل الادیان."

المیزان الکبری للشعرانی ص ۵۷ ج ۱.

اهل حدیث په هره زمانه کښې داسې دي لکه اهل اسلام چې د نورو ادیانو تابعدارو سره فرق لري"

امام شافعی وایي:

"اهل الحدیث فی کل زمان کالصحابة فی زمانهم"

المیزان الکبری للشعرانی ص ۸ ج ۱.

اهل حدیث په هره زمانه کښې داسې دي لکه صحابه چې په خپله زمانه کښې وو".

(c) ketabton.com: The Digital Library

داختلاف په وخت کښې

د حل لاره

هرکله چې د مؤمنانو ترمنځ کښې اختلاف پیداشي نو د حل لاره يې داده چې په قرآن اوحديثو به فيصله کوي.

الله تعالی فرمايي :

"يَا اَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اَطِيْعُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوا الرَّسُوْلَ وَاُولِي الْاَمْرِ مِنْكُمْ فَاِنْ تَنَازَعْتُمْ فِيْ شَيْءٍ فَرُدُّوْهُ اِلَى اللّٰهِ وَالرَّسُوْلِ اِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ذٰلِكَ خَيْرٌ وَّاَحْسَنُ تَاْوِيْلًا" .

(النسا - ۵۹)

"ای مؤمنانو ! دالله ومنئ اودالله درسول ومنئ - او داميرانوچې ستاسونه وي، که ستاسو په څه شي کښې اختلاف پيداشو نود هغې رجوع الله او د هغه رسول ته وکړئ که تاسې په الله او د قيامت په ورځ ايمان لرئ، دا تاسولپاره ښه او ډېره غوره ده د عاقبت په نسبت".

الله تعالی فرمايي چې که تاسو په الله اود قيامت په ورځ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایمان لرئ نو د اختلاف په وخت کښې الله او د هغه رسول یعني د الله کتاب او نبوي احادیثو ته رجوع وکړئ که په رښتیا مومن. د الله کتاب او د هغه د رسول سنت ومنل هېڅکله به زمونږ ترمنځ اختلاف پاتې نشی، اختلاف د صحابه وؤ ترمنځ هم پیښېده، لکن کله به چې هغوی ته د الله تعالی دکتاب او د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو څخه دلیل وویل شو هغوی به د خپلو او یا د بل چا رایو او اقوالو پسې نه تلل بلکې د دلیل تابعداری به ئې کوله لکه د مثال په توګه:

کله چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شو نو اوله خبره دا وه چې عمر رضی الله عنه وویل دا به څوک نه وائي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شو لکه چې دا واقعه محدثین او مؤرخین داسې را نقلوی:

"عن ابی هریرة قال: لما توفی رسول الله صلی الله علیه وسلم قام عمر بن الخطاب فقال ان رجالاً من المنافقین یزعمون أن رسول الله صلی الله علیه وسلم قد توفی وأن رسول الله صلی الله علیه وسلم والله ما مات ولکنه ذهب إلی ربه کما ذهب موسی بن عمران فقد غاب عن قومه اربعین لیلة ثم رجع إلیهم بعد أن قیل قد مات ووالله لیرجعن رسول الله صلی الله علیه وسلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کما رجع موسی فلیقطعن ایدی رجال وأرجلهم زعموا أن رسول الله صلی الله علیه وسلم مات .

السیرة النبویة لابن هشام ص۳۰۵ ج-٤

* ابو هریرة رضی الله عنه وائی چې کله رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شو نو حضرت عمر رضی الله عنه ودر بد ه او وئی ویل : ځینی منافقان داگومان کوي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شو حال داچې په الله قسم دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شوی ندی لکن هغه خپل رب ته تللی دی لکه څنگه چې موسی بن عمران علیه السلام تللی و هغه د خپل قوم څخه خلو بښت (٤٠) شپې غائب و او بیا ورته راوابس شو، او په الله قسم دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم به بیا داسی بېرته راشي لکه څنگه چې موسی علیه السلام راغلی و نو د هغو خلکو لاسونه به غوڅ کړي چې وائي : رسول الله وفات شو یدی " .

لکن حضرت ابوبکر رضی الله عنه چې کله خبر شو نو د رسول الله صلی الله علیه وسلم د لید لو لپاره د عائشې رضی الله عنها کور ته ننوت او کله ئې چې ولید چې هغه وفات شوی . . . . . نو بیا راووت او حضرت عمر رضی الله عنه ته ئې وویل : چپ شه : هغه چپ نشو بیا ابو بکر رضی الله عنه خلکو ته مخ کړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

او حمد و ثنائ وروېله بيائې وويل :

" يا أيها الناس إنه من كان يعبد محمداً فإن محمداً قد مات ومن كان يعبد الله فإن الله حي لا يموت " .

" ای خلکو که چا د محمد صلی الله علیه وسلم عبادت کاوه نو محمد صلی الله علیه وسلم وفات شو او که چا د الله عبادت کاوه نو الله ژوندی دی او نه مرکېږي " .

بيائې دا آيت ولوست :

" وما محمد إلا رسول قد خلت من قبله الرسل أفإن مات او قتل انقلبتم على اعقابكم ومن ينقلب على عقبيه فلن يضروا الله شيئاً وسيجزى الله الشاكرين " . آل عمران - ۱٤٤

" محمد ندی مګر رسول دی له ده نه مخکښي رسولان تېرشوېدي . ایا که مړشو او یا ووژل شو نو تاسو به وروسته ګرځئ ؟ او څوک چي وروسته وګرځېده مرتد شو نو هېڅکله الله ته ضرر نشي رسولی او ژر دی چي الله به شکر کوونکو ته بدله ورکړي "

نو کله چي عمر رضی الله عنه دا آیت واورېده نو حیران شو او پر ځمکي را پرېوته او وئي ویل :

" عرفت أن رسول الله صلی الله علیه وسلم قد مات " .

(c) ketabton.com: The Digital Library

"زه پدې پوه شوم چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شویدی".

عمر رضی الله عنه چې کله آیت وا وریده سو سمدستي د خپلی رائې او قول څخه وګرځېده او دلیل ته تسلیم شو او د اوسنیو رندو مقلدینو غوندې یې ونه ویل چې ددې مطلب دادی او یا هغه دی، هیڅ تأویل او تحریف یې پکښې ونکړ بلکې خپله خبره یې پرېښوده.

همدارنګه بل خلاف د صحابهؤ منځ کښې دا راپیدا شو چې رسول الله صلی الله علیه وسلم چېرته ښخ کړو، ځینو وویل چې مسجد کښې یې ښخوو او ځینو وویل چې خپلو اصحابو سره یې ښخوو، ابوبکر رضی الله عنه وویل:

"إني سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول: ما قبض نبي إلا دفن حیث یقبض".

السیرة النبویة لابن هشام ص۳۱۴ ج ٤

"ما د رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه اوریدلي دي چې: هر نبي چې مړ شویدی نو هغه ځای کښې ښخ شوی کوم ځای کښې چې د هغه روح قبض شي".

نو کله چې حدیث بیان شو او دلیل پیدا شو تول له خپلې رائې څخه وګرځېدل او حدیث یې و مانه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د الله تعالی او د هغه د رسول صلی الله علیه وسلم د حکم مقابل کښې د رأیې منل ګمراهي ده

الله تعالی فرمائي:

﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا﴾

(الاحزاب - ۳۶)

"او هيڅ يوه مؤمن سړي او مؤمنې ښځې ته دا روا نده چې کله الله او د هغه رسول فیصله وکړي نو هغوی ته دی د خپله ځانه څه اختيار وي او هغه چا چې د الله او د هغه د رسول نافرماني وکړه نو بې شکه ګمراه شو په ښکاره ګمراهۍ سره".

نو د قرآن او نبوی احادیثو په مقابل کښې بیا د مؤمنانو دا اختيار نشته چې خپله او یا د بل قول او خوښه وړاندې کړي بلکې که دا کار چا وکړ هغه به لوی بد بخته او

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوګمراه وي .

همدارنګه عوف بن مالك الأشجعي وائي :

« قال رسول الله صلى الله عليه وسلم تفترق امتي على بضع وسبعين فرقة اعظمها فتنة قوم يقيسون الدين برأيهم يحرمون به ما احل الله ويحلون به ما حرم الله »

اعلام الموقعين ص۵۳ ج-۱

« رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي : زما امت به په څه دپاسه اويا (۷۰) دلو وویشل شي ، په ټولوکښي دلوی فتني والا به هغه قوم وي چي دين په خپله رايه قياسوي د الله حلال به پري حراموي او الله چي څه حرام کړي هغه به حلالوي » .

رسول الله صلى الله عليه وسلم مخبرصادق دی رښتيا هم هغه څوک چي دخپلی رائې اوخواهش پسي تللی دي د ډیرحرام ئې حلال کړيدی او د ډیرحلال ئې حرام کړيدي اودا تحریم اوتحليل په حنفي فقهاؤکښي د ډیر زيات دی هرڅه کښي ئې له څلورو تقسيم کړيدی چي داحلال دي اوداحرام دي اودا مکروه دی،دافرض دی اودا سنت دي ، دامستحب دی اودا مباح دي ، حال داچي اکثره داسي وي چي هيڅ دليل پري نوي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالك بن مغول وائي چي ما ته شعبي وویل:

«ما حدثوك هؤلاء عن رسول الله صلى الله عليه وسلم فخذ به وما قالوا برأيهم فألقه في الحش».

رواه الدارمي

«دغه خلکو که تاته د رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه حدیث بیان کړ نو وای خله او که په خپله رایه یې وویل نو د قضاء حاجت په ځای (بیت الخلاء) کښې یې وغورځوه».

ابوبکر رضي الله عنه وائي:

«ای أرض تقلني وأي سماء تظلني إن قلت في آية من كتاب الله برأيي او بما لا أعلم».

اعلام الموقعين ص ۵۳ ج ۱

«کومه ځمکه به ما بار کړي او کوم اسمان به پر ما سیوری وکړي که ما د الله د کتاب په یو آیت کښې له ځانه خبره وکړه او یا می داسې څه وویل چې زه پرې سنه پوهېږم».

عمر رضي الله عنه وائی:

«السنة ما سنه الله ورسوله صلى الله عليه وسلم لا تجعلوا خطأ الرأي سنة للأمة».

اعلام الموقعين ص ۵٤ ج ۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

سنت هغه دي چې الله تعالیٰ او د هغه رسول صلی الله علیه وسلم

مونږ ته بیان کړیدی تاسو د نورو خلکو د رأيې خطاء

د امت لپاره سنت اولاره مه جوړوئ".

عمر رضی الله عنه وائي:

"اتقوا الرأی فی دینکم".

اعلام الموقعین ص ۵۵ ج ۱

"تاسو په خپل دین کښې له رأيې ځنې ووېرېږئ".

همدا رنګه عمر بن الخطاب رضی الله عنه وويل:

"أصحاب الرأی اعداء السنن اعیتهم الأحادیث ان یحفظوها وتفلتت منهم ان یعوها، واستحیوا حین سئلوا أن یقولوا لا نعلم فعارضوا السنن برأیهم فإیاکم وإیاهم".

اعلام الموقعین ص ۵۵ ج ۱.

"د رأيې خاوندان د رسول الله صلی الله علیه وسلم د سنتو دښمنان دي دوی د حدیثو یادولو سترې کړل (یاد یې نه کړل) او دوی ونه ساتل (یاد یې نه کړل) نو ورځنې وتښتېدل او دا ورته شرم ښکاره شو چې کله ورځنې پوښتنه وشي او ووائي چې مونږ نه پوهېږو، نو په خپله رأيه یې د سنتو خلاف وکړل نو تاسو دغسې خلکو څخه ځان وساتئ".

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریښتیا هم مونږ چي په اوسني عصر کښي ګورو
هغه علماء چې دخپل خواهش او د رأيي تابعدار دی
دا ورته شرم او عار ښکاري چي کله ورڅخه پوښتنه وشي
او دوی ووایي چي مونږ نه پوهیږو او نوبې علمه فتوی یې
خلکو ته ورکړي او زیات خلک یې د الله تعالی د لاربلې
او غوره شوی دین څخه بل لوري ته روان کړل اوس ورته
دا عار ښکاري چي دحق تابعداري وکړي او د صحیح حدیث
لپاره خپله خبره پریږدي نو دین څخه یې داسي یو شی
جوړ کړي چي دخپلي غوښتنی او خپل خواهش تابع یې کړ
فضلوا وأضلوا خپله هم ګمراهان شو او نور خلک یې
هم بې لاري کړل.

هدارنګه عبدالله بن مسعود رضی الله عنه وویل:

تاسو باندي به ورو ستي کلونه د مخکنیو نه ډیر بد تر
راځي بیا یې وویل چي ستاسو غوره خلک او علماء به
له منځه لاړ شي (وفات به شي) بیا یې وویل:

"ثم يحدث قوماً يقيسون الأمور برأيهم فيهدم الإسلام" اعلام الموقعين ص۵۷ ج۱

« بیا به داسي خلک پیدا شي چي ټول د دین کارونه به په
خپله رایه قیاسوی او اسلام به نړوی».

(c) ketabton.com: The Digital Library

علی رضی الله عنه وائي:

«لوكان الدين بالرأی لکان اسفل الخف اولی بالمسح من اعلاه وقد رأیت رسول الله صلی الله علیه وسلّم یمسح علی ظاهر خفیه»

رواه ابو داود.

«که دین په رایه او خپله خوښه وای نو د موزی لاندی طرف به د پاس طرف نه د ښه د مسحي وړ و حال داچي ما رسول الله صلی الله علیه وسلّم لیدلای ؤچي د موزو د پاسه طرف باندې به يي مسحه کوله».

نو علی رضی الله عنه هم په رایي رد کوی. او وائي چي که دین په قیاس او خپله خوښه وای نو زما په نزد په کار دا وه چي مسحه انسان د موزی په لاندینۍ برخه کولای او رسول الله صلی الله علیه وسلّم د موزو د پاسنۍ برخي باندې مسحه کړیده.

نو مونږ يې هم په پاسنۍ برخه کوو او خپله خوښه او قیاس پرېږدو.

عبد الله بن عباس رضی الله عنه وائي:

«من قال فی القرآن برأیه فلیتبوأ مقعده من النار»

اعلام الموقعین ص۵۹ ج-۱.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«چاچې په قرآن کښې په خپله خوښه او رأيه خبره وکړه نو ځانته دې د اور نه ځای جوړ کړی».

هدارنګه نور صحابه کرام رضوان الله علیهم هم د رأیې او قیاس رد ضعوي نو مسلمانانو ته دالازمه ده خصوصاً علماؤ ته چې کله په یوه دینی مسئله کښې ورځنه پوښتنه وشي نو که د قرآن او حدیثو نه ورته د هغه مسئلې په هکله څه معلومات وُد هغې مطابق دې جواب ورکړی او که نه ورته ودی وایې چې زه نه پوهېږم او دیوه بل عالم څخه پوښتنه وکړه ځکه چې داعیب ندی چې یو څوک ووایې زه نه پوهېږم لکن دا یولوی عیب دی چې بې علمه فتوی ورکړي نو ځان هم د هلاکت کندې ته د غورځوي او نور خلک هم ګمراه کړي.

سبحنك اللهم و بحمدك اشهد ان لا اله الا أنت استغفرك و أتوب إليك

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسول ﷺ

تاليف

أبو عبدالاحد عبدالرحيم مسلم دوست

(بلغة البشتو)

هذه الطبعة
تمت بإشراف المكاتب التعاونية للدعوة والإرشاد
بالبديعة والصناعية الجديدة

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع الرسول ﷺ

تاليف

أبو عبدالاحد عبدالرحيم مسلم دوست

(بلغة البشتو)

سنة الطبع ١٤١٩هـ

طبع على نفقة أحد المحسنين
غفر الله له ولوالديه ولجميع المسلمين

The Cooperative Offices for Call & Guidance at Al-Badiah & Industrial Area
Under the Supervision of the Ministry of Islamic Affairs Endowment Guidance & Propagation
P.O. Box: 24932 Riyadh 11456 - K.S.A. (Al-Badiah) Tel.: 4330888 (Four Lines)
(Industrial Area) Tel.: 4303572 - Fax: 4301122

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library